

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 3) v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedeljo in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vzorni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Naš Trst — avstrijski Trst.

Italijanski pohlep po Trstu.

Ob Adriji sanja središče slovensko-hrvatske avstrijske Adrije, oko Avstrije, naš Trst, avstrijski Trst. Nikoli tako kdaj prej kakor ravno sedaj mora biti naš pogled, pogled Hrvatov in Slovencev, pogled cele Avstrije uprt na Trst, na okno v naše morje, na okno v svet, kakor sedaj ob času velikih dogodkov. Italijan stega svoje grabežljive roke po Trstu, laški vojaki ga gledajo v dalji pred seboj, sam laški kralj je lezel na stolp v Trziču, da vidi kraljico naše Adrije, cilj svojih sanj, Trst, katerega je hotel na tako nesramen način iztrgati in ukrasti naši monarhiji. Leto za leto so pošiljali Lahi iz kraljestva svoje pionirije v Trst, da pridejo do bogato obloženih miz in delajo pota velikolaški misli. In avstrijsko čuteče domače naše ljudstvo?

Nikoli ne pozabim onega prizora. Bilo je leto pred vojsko, mehak poletni podvečer. Z brzoparnikom smo se vračali iz Benetk, pred nami je sanjal Trst v jarki luči potaplajočih se solčnih žarkov. Na glavnem trgu zvoki godbe, ob obali razposajena, v poletnih razkošnih toaletah se šetajoča množica, po večini onih, ki niso nikdar čutili avstrijsko in onih, ki so prišli iskati kruha iz Italije k nam, pa so se ošabno šopirili in izpodpirali avstrijsko čuteče domače prebivalstvo. A tam na levo črna, mrka nepregledna množica izseljencev; žensk, otrok in mož, z uvelimi, težko razoranimi obrazi, brezupnimi izrazi v očeh, naših ljudi, Avstrijcev, enaki in sorodni nam jezik govorečih, ljudi, ki so čakali na odhod parnika, da jih popelje iz domovine, ki ni imela zanje kruha, v Ameriko, v negotovo bodočnost. Večno mi bo ostal v duši ta prizor. Naši v svet, uničevalci naše državne misli — Lahi iz kraljestva — pri polnih loncih. In vedno več je prihajalo v Trst pred vojsko teh ptic selivk iz Italije. Angelo Vivante, ki je spisal knjigo »Irredentismo adriatico«, konstatira, da se je število regnikov v zadnjem četrletju pred vojsko potrojilo. In postali so tako ošabni, da so kar javno že proklamirali Trst za posest laške peterožarne zvezde. Ščitil jih je magistrat, laški poslaniki, nesrečna zveza z Italijo.

In tudi velik del drugega italijanskega ljudstva je naseljen tem agentom iz Italije, je bil obdan s slepoto, je manifestiral ob vsaki priliki za veliko Italijo. Irredentizem v Trstu je bil tako razpasen, da so bili klici »Viva Italia, abasso Austria« na dnevnem redu vsake večje laške prireditve. Tako strašno so bili ti ljudje udarjeni s slepoto, da so pozabili, da se mora

Trst za to, kar je v teku let postal, zahvaliti le Avstriji, da je tudi daljši procvit Trsta tesno združen z Avstrijo in da bi pomenila združitev Trsta z Italijo za Trst gospodarsko ruino, beraško palico za toliko onih, ki so vzklikali pri vsaki priliki »abasso Austria«. Italijanski viri sami pravijo, da, ko bi ne prišel Trst pod Avstrijo, bi ostal še sedaj neznan kraj kakih 3000 ljudi s slovenskim prebivalstvom, Benetke bi pa bile še dalje »kraljica morja, Adrije« (Vivante). In dalje pravi dobesedno Vivante: »Politika osvojitve ozemlja, v katero tira laški neo-nacionalizem Italijo, pomeni glede obali Adrije, velik absurd vsake ekonomije.« Opozarjam na besede Cezarja Combi, ki uničujejo ekonomičen irredentizem v svojem pridevku in imenu: »Kdor ima morsko pristanišče, ki je neprecenljivega pomena za nacionalno ekonomijo, mora imeti v rokah tudi vse ceste, ki vodijo do njega.« In tega Italija ne bo zmogla nikoli, če tudi teh cest ne pridobi — če ne okupira notranje Avstrije in naposled tudi del Nemčije in nemške Švice.

Trst brez Avstrije je kakor riba brez vode, ravnotako nima pričakovati velika Avstrija svojega razvoja in velike bodočnosti v Bukovini, ampak v Trstu, ključu Balkana in Adrije. In kako pridemo mi Slovenci in Hrvati do tega, da aklamira Italija zase največje slovensko mesto Trst, ki šteje po uradni štetvi krog 60.000 Slovencev, ki stoji popolnoma v našem ozemlju, — v smislu »združenja Italijanov v veliko Italijo«. Naši junaki so povedali že večkrat Italiji s svojo neustrahovitostjo, junaštvom na bojiščih, da roko proč od našega avstrijskega Trsta.

Slovenski element v Trstu nekdanj in sedaj.

Navajeni smo bili in smo še sedaj, da nazivajo tržaški Italijani domače tržaške Slovence, katere iz dna duše sovražijo v prvi vrsti radi tega, ker so Avstrijci, da so priseljenci »iz gor in Kranjskega«. Vsak pameten človek mora priznati, da je živel v Trstu od prvega početka po pretežni večini slovensko domače prebivalstvo. Omenjeni Vivante povdarja, da prebivajo Slovenci v Trstu že stoletja in stoletja. Leta 1735. so našli v Trstu 3865 Italijanov in poitalijančencev, Slovencev pa 3385. Leta 1842. so pa našli 53.000 Italijanov, Slovencev pa 21.000 (med temi 7000 Slovencev v središčnem mestu). Veliko število, če pomislimo, da je bila takrat slovenska narodna zavednost še majhna. Primorež Trubar ni pridigal slovensko samo v Gorici, ampak najbrže tudi v Trstu. Nek patent iz časov Marije Terezije omenja »kranjske« cerkvene propovedi v Trstu. Italijanski mestni svet tržaški je izdal leta 1847. v proslavo škofa Legata publikacijo,

v kateri so bile tudi slovenske lirične pesni. Historik Kandler poroča leta 1848. v svoji knjigi o dvojezični kmetijski šoli in povdarja, da bi morali znati slovenski jezik vsi tržaški Italijani. Obžaluje, da nimajo Slovenci od časov Marije Terezije svoje narodne šole, kot drugi narodi n. pr. Srbi. Leta 1848. se je zahtevalo od zdravnika, ki je bil nameščen v mestni tržaški bolnišnici, znanje »kakega slovanskega jezika«. Leta 1848. se vrši v Trstu veliko slovensko zborovanje, kateremu predseduje slovenski pesnik Vesel. Na tem zborovanju govore zastopniki drugih avstrijskih slovanskih narodov. Uradni tržaški list prinese o zborovanju entuzijastično poročilo in govori zelo laskavo o Slovencih v Trstu in Primorju. Prva zahteva Slovencev po slovenskih šolah v Trstu datira iz leta 1848. Zanimivo je, da so vpostavili Italijani l. 1848. v programu nameravane laške juridične fakultete tudi stolico v slovenskem jeziku (Vivante). Leta 1861. se ustanovi v Trstu »Čitalnica«. Istega leta povdarja v tržaškem delnem zboru italijanski liberalni zastopnik tržaške okolice nujno potrebo, da se uvede v šole tržaške okolice kot podučevalni jezik samo slovenščina. Še leta 1868. igra v Trstu važno vlogo slovenska meščanska straža. Prvi časopis v slovenskem jeziku izide v Trstu leta 1869. To le v kratkih potezah o važni vlogi, katero je igral v Trstu slovenski živelj. Zanimivo je, da so našli v Trstu leta 1900. le 24.000 Slovencev, l. 1910. so pa dosegli slovenski narodni kandidati impozantno število 11.000 glasov. In sedaj trdimo lahko s mirnim srcem, da je v Trstu (vsaj pred vojno) najmanj 70.000 zavednih Slovencev. In ti naj pridejo pod Italijo?

Avstrijski Trst naše središče.

Trst ne pride in ne sme nikoli pod Italijo. Trst je središče našega Primorja in ako izgubimo Trst, izgubimo svoje največje oporišče. Mi vemo, da ne pride Trst nikoli pod Italijo, to so opetovano dovolj jasno povedali naši junaki na bojišču. Toda Avstrija mora gledati, da po vojni zatve v kralj irredentističen pokret v avstrijskem velikem Trstu in v interesu velike avstrijske državne misli podpira razvoj Slovencev in Hrvatov, ki so stebri monarhije in dinastije ob Adriji. Treba je odločno, da dobi Trst poleg internacionalnega značaja, ki pritiče tako velikemu trgovskemu središču, slovenski naglas. Treba je da vlada obrne vso pozornost v Trstu na slovensko šolstvo. Toda treba je, da ne dobimo samo slovenskih ljudskih šol, ampak tudi meščanskih, strokovnih in srednjih. A ne samo to, nujno

potrebno je, da dobimo v Trstu in sicer v najkrajšem času višjo trgovsko akademijo in navtično šolo.

Obrniti pa moramo Trstu po vojni vso pozornost glede gospodarske strani, predvsem glede trgovine. Mislim, da ne pretirava nič, kdor trdi, da je s Trstom tesno združena bodočnost predvsem slovenskega naroda, da je s Trstom spojen njegov »biti ali ne biti«. Podlaga narodu je sicer agrarna politika, toda s samo agrarno politiko bi bil narod kot čoln brez krmlin in vesel. Za razvoj je neobhodno potrebna trgovina in industrija. In teh mora človek iskati pri morju, v velikem trgovskem središču. Prišli in priti morajo časi, ko bomo rekli, da ni več naše glavno mesto bela Ljubljana, ampak Trst, ki je že sedaj največje slovensko mesto. Zavedati se moramo Slovenci, da smo obsojeni na smrt, ako preide Trst v tuje roke, ako ne obrnemo nanj našega pogleda, ako ne pokažemo silam našega naroda smeri proti morju. Človeku se zdi, da sanja, vendar bomo morali misliti tudi na to, da bomo iz kapitala slovenskih in hrvatskih bank in zasebnikov zasnovali in sicer koj po vojni veliko slovensko-hrvatsko paroplovno društvo na širši podlagi. Pesem o našem brodu? Kdaj?

Naš Trst je avstrijski Trst. Trst ki daje avstrijskim narodom svoje pravice, avstrijsko morje naše morje. Kakor mora biti pogled cele Avstrije obrnjen na Trst, tako mora biti naš pogled obrnjen na to važno točko. In ves naš narodni pokret mora biti obrnjen na Trst, ki mora postati resnično avstrijskine samo po imenu, kakor pred vojno, ampak tudi po jedru. Naš klic, avstrijski klic je: k jugu, morju, Trstu!

—tov—

„Zaščitniki malih narodov“.

Kolikokrat smo brali v časopisih, da igrajo naši sovražniki četverozvezarji ali ententisti komedijantsko vlogo »braniteljev malih narodov« ali »reševalcev narodnostnih drobtin«. Koliko resnice da je v tej rusko-laško-francosko-angleški frazi, hočem pokazati prav očito v naslednjih vrsticah z nepobitnimi dejstvi.

»Plemenita« Anglija ima v Evropi pod svojim bičem ali »žezlom« skoraj en milijon Ircev; skoro ravno toliko prebivalcev govori velški ali vališki, četrta milijona pa galski (na Škotskem) — vsi ti so nacionalno brezpravni. — V »kavalirski« Franciji živi brez šol v svojem narodnem jeziku (negledé na Provansale) nad en

LISTEK.

Od blizu . . .

Plačal sem listek, stopil na vlak, pokazal parkar »pasiršajn« in v par štacijah sem bil tam, kamor me je že dalj časa vlekle srce, kjer je živel tiste dni moj prijatelj, s katerim se že od početka vojne nisva videla. V drugi vrsti pa sem hotel videti »od blizu« dirindaj, ki me je dan za dnem, včasih bolj, včasih manj, vznemirjal s svojim bobnenjem. Če bi bil potrjen v vojaka, bi me gotovo to vznemirjalo, pretreslo živce, tako pa se nisem bal, celo ponosen sem bil. Ko smo se ustavili na skritem kraju na progi, sem jo udaril z vojaki pogumno po novo skopani stezi na cesto in dalje . . .

V dalji, a ne prav veliki daljavi je bobnelo . . . Jaz sem mislil samo na prašno cesto, na avtomobil, ki je dvignil še večje oblake prahu in le obrobjena hiša čez vodo na levi me je malo čudno vznemirila. Toda v vrvenju hitečih vojakov in ob poslušanju njih hlastne, nerazumljive govorice ni bilo misliti ničesar. Vse je imelo le eno željo: Naprej, naprej!

Naenkrat je tuleče zasičalo. Jaz

sem bil zmeden, nisem vedel, ali je avtomobil, ali kaj . . . Nekateri so obstali. Par žensk je kriknilo in planilo pod skalo ob cesti. Tedaj sem zagledal: Na drugem koncu reke le v mali oddaljenosti od poslopij, kamor je bil strel namenjen, se je z zamolklim pokom dvignila kopa rjavega prahu, dima, drobcev, kamenja, prsti in grmovja . . . Prvikrat v življenju sem videl učinek topovskega strela. In morda, da bi mi ne bilo vliho plašnosti v srce, da niso nekateri zajavkali in planili pod skalo, obstali, se spogledali. Tako pa je bil prvi utis name tak, da ga me je danes sram. Morda napravi na vsakega tak vtis. Morda vlije slednjemu bojazen, da bi tisti trenutek stopil domov. Toda to je bilo trenutno. Vojaki so šli dalje po cesti, kot bi se ne bilo ničesar zgodilo, pridržal je avtomobil, par trenjskih voz, dva voza z obvezanimi ranjenci trpečih pogledov.

Še deset minut imam do cilja. Ali naj ostanem tu pred vasjo, ko vidim že zvonik Sv. Lucije? Dalje! Ne vem, kam sta šla tedaj plašnost, kam strah . . .

Dohite! sem mlado dekle z jerbasom na glavi.

»Od kod?«

»Od tu in tu.«

»Je nevarno?«

»Ko grem po oni strani hriba, bi me lahko s kroglo. Pa, kaj hočejo z mano?«

Bilo me je skoro sram. Prah se je dvigal. Pricepetali so konji od zadaj.

»Pa zakaj je cesta maskirana?«

»Na onem hribu tamle imajo Lahi topove . . . Glejte . . .«

Vrhu bližnjega hriba se je rjavo zakadilo, dim se je dvigal. Granata.

Molčal sem na to vso kratko pot. Ob cesti so ležale izkopane jame, na njivah, na travnikih, grdo izkopane in svojevoljno, od granat.

Nad potjo je stala nekoč lepa hišica — kje je? Kot bi jo bil z batom udaril, je razrušena od ene same granate. Ni strehe, podi, sploh ves les je zdobljen, kot s sekiro razsekan, stene razrušene. Na cerkvi se pozna rana . . . Od znotraj ena sama grozna razvalina in opustošenje sten . . .

Oddahnil sem se, ko sem sedel pri g. Munihu v izbi, katerega niti dva strela v hišo nista pregnala in kramljal s prijateljem. Zdelo se mi je, da ni več na fronti, da smo daleč proč kje . . . Da, tuptam se sliši strel skozi okno, pa to je lahko karsibodi, morda žegnaje . . . Ljudje se kretajo, govorijo, delajo, kot bi nič ne bilo. Zamahnejo z roko. Česa se človek ne privadi?

»Pojva na izprehod!«

»Na izprehod?«

»Kaj pa je novega na tem? Mi hodimo na izprehod.«

Pred hišo je govorilo par žensk. Par vojakov na cesti. Otroci so brizgali z vodo . . . Ko sva stopila izza hiš, je posijalo sonce na naju. Šla sva, kot sko solnce, a dobrodejno. Šla sva, kot bi nič ne bilo, počasi, govoreč . . . Tuintam sem se ozrl nehoti na oni hrib.

Skrla sva se v s trto porastlo uto. Rjavo listje nama je puščalo lep razgled na vse strani. Tu sem opazoval moderni boj, ki ni na zunaj videti popolnoma nič strašnega, nič posebnega. Tu bi vojskovodje ne mogli opazovati z griča razvoj bitke. Doba je spremenila popolnoma vse in čimdalje bolj lezemo pod krinko, čimdalje bolj smo zvitni in potuhneni, tem strašnejši smo. Zakaj ta bitka na zunaj tako nič strašna, je silno strašna; ne zame, ki sem sedel v uti in celo pisal razglednice, ampak za one v jarkih, čakajoče na vse grozote.

Tam sloni in čaka. Morda puši tobak iz dolgega časa, sloni, misli na bogve kaj. Nekaj zažvižga v zraku, zacvili, zatuli . . . Vsa srca zatrepetajo, vsa telesa se nehotе vpoognejo, stisne se nekaj v prsih krčevito . . . Zdaj, zdaj . . . Ali dvigne granata kos zemlje, s trupli in napravi vrtnec, grozen in krvav ter pokoplje vse, z mislimi in pipo vred?

milijon Bretoncev, četrt milijona Lahov, kakih 160.000 Flamcev in čez 100.000 Baskov; — sama »raja«. — Kako ščiti verolomna Italija narodne manjšine, je razvidno iz dejstva, da prebiva v tej blaženi državi 25.000 Nemcev, 140.000 Francozov, čez 30.000 Slovencev, 50.000 Albancev, 20.000 Grkov, 7000 Katalanov in nekaj tisoč Srbohrvatov popolnoma brez narodnih pravic, da ne govorimo o Furlanih, katerih jezik se ne goji v šoli, dasi je bližji južnofrancoskemu, kot pa laškemu (kakor je obširno dokazal znameniti Ascoli). — Preskočiti hočem kataloški Albancev, katerim niso dali pravoslavni srbski Črnogorci niti drobtinice narodnih pravic. — V Srbiji je živelo do balkanske vojne 150.000 Rumunov, 30.000 Ciganov, 3000 Turkov in čez 8000 Bulgarov; vsi ti so bili brezpravni, kar se tiče jezika in narodne izobrazbe.

Nazadnje pogledimo še, kako se godi narodom v državi mogočnega carja, »prijatelja in pospeševalca svetovnega miru«, »zaščitnika malih narodov in držav«. Na Ruskem je brezpravnih in zatiranih pet milijonov Poljakov, 90.000 Bolgarov, 8000 Čehov, 1.500.000 Litvancev, en milijon Letov ali Lotišev, 75.000 Grkov, 700.000 Rumunov, en milijon Nemcev, 260.000 Švedov, 35.000 Armencev, 120.000 Ciganov, čez štiri milijone prebivalcev Finskega in nad tri milijone prebivalcev tatarskega plemena! Namenoma sem tu izpustil mnogo-milijonski ukrajinski ali maloruski narod, ker je jezik teh trpinov po Vondračku in Niederletu le narečje ruskega jezika.

Po teh podatkih bo menda vsakemu jasno, kakšna sreča bi čakala male narode, ki bi prišli pod ruski, francoski, laški, srbski ali angleški jarem!

J. K.

V Irgovskem podmorskem čolnu „Deutschland“.

Čoln pa res ni več prava beseda za 100 metrov dolgega in primerno širokega orjaka, ki samo nad vodno gladino nima določene toliko višine, kot sicer ladje v enaki izmeri.

Tudi 700-tonski tovor, ki ga je naložila »Deutschland«, ni tovor za čoln. Saj ne pomeni ta množina nič manj kot 70 železniških tovornih voz ali dva tovorna vlaka po 35 voz. Zato se prilega naslov podmorske ladje mnogo bolj njenemu značaju. To tem bolj, ker gotovo ne ostane dolgo pri sedanjih velikosti, kakor niso ostali brzi parniki, ki so imeli pred 30 leti največje, tudi komaj 136 metrov dolžine, nekaj nad 1000 ton prostornine in 17 milj brzine.

»Deutschland« res nima še kabin za potnike, a kdo ve, ali jih njene bodoče tovarišice ne bodo imele. Ukažen, a sicer ne objesten potnik pa bi gotovo mogel izhajati v prostorih, ki so prirejani za ladijno moštvo. Poskusimo!

Poveljnik, kapitan König, je prav ljubezniv in priazen mož. Dovoliti mu je težko, odreči še težje.

»Bodisi, a brez vsake odgovornosti zame!«

»To se umeje, kajpada!«

Brez nadaljnjih dogovorov in pogodb se ukrcamo na parni čoln, ki nas bliskoma ponese po luki.

Ali se vsuje toča krogel iz šrapnela in — o, saj mu ni za misliti, ni za misliti, zato puši, puši... Vendar visi nad njim nekaj, kar ni nič, a bi se slednji trenutek ozri kvišku... To je silna groza, groza pričakovanja nekega, česar se bojimo.

Sicer pa ni nič... Nikjer človeka, nikjer vojaka... Ali se tu bje bitka, o kateri bodo pisali listi čez par dni obne se zemlja in dim... V zraku zatuli tuljenje preletih pobočje hriba in dvigne se zemlja in dim... Zatuli znova, zemlja se dvigne vrhu hriba in dim se dviga pod nebo... Slišiš glas, spremeljaš glas, a ne vidiš ničesar, prav ničesar... vidiš samo učinek. Zacrtili v naglem poletu in poku, rezkemu poku sledi nad slemenom hriba oblček... Drugi šrapnel, tretji šrapnel... Razpočijo se v zraku, meglice se dvigajo, mi ne vemo, ne vidimo ničesar... Kaj se je zgodilo pod njimi?

»Ali ne gre po cesti voz z ranjenci?«

»Gre. Nevarno je podnevi iti z vozom v Tolmin, a saniteta opravlja službo. Glej, tam na cesti streljajo, na hiše... iz neke hiše se kadi...«

»In tam na vaš... Tista mala, uboga vas!...«

Dve granati sta pritulili in se zakadili med redke hiše dvajset minut oddaljene vasi. Tisti hip je rezko udarilo nedaleč proč in zacvililo skozi zrak,

»Deutschland« je počivala malo pred odhodom v ladjedelnici ob opremni obali. Že zarana v jutru je opravil kapitan zadnje poskusno vožnjo daleč po zalivu, da bi se prepričal, ali je blago naloženo prav in pravilno težko. Zakaj to je glavna težava pri trgovskem podmorskem brodu, ki ima ukrcano danes tako, jutri tako blago brez enake stalne teže.

»Vse do pičice se je zlagalo davi,« je dejal kapitan, ko mi je bil razložil duhovito zamišljene izenačbe in obtežilne priprave. »Čudil sem se sam, kako točno se je zlagalo vse. Reči moram, da imam največje zaupanje v spretnost in zanesljivost strojnikov, ki morajo izdelati vse potrebne zavite in težavne račune.«

V tem se pripeljemo na mesto in kapitan mi vljudno namigne povabilo, naj prvi splezam po kratki in strmi vrvi lestvi na obokani ladijin krov, ki je podoben kitovemu hrbtu.

Postava ogromnega, zavaljanega, skoro okorno izgledajočega ladijinega telesa je vse prej kot vitka in lepa. A kako sem se začudil, ko smo zlezli pri zadnji pokrovki debelušnemu kitu v trebuh. Komaj verjetno se zdi človeku, da je v notranjosti podmorske ladje. Do odhoda je še čas, da si jo ogledamo. Ti visoki in svetli prostori naj bi se dali prisiliti pod vodo? Praznine v tej ogromni izmeri naj bi vzdržale veliki vodni pritisk? Čudovito!

Po strojni dvorani, tako prostorni, da se je razpenjal nad motorji še mostovž in železniški gred, smo odšli po ozkem hodniku proti zadnjemu delu. Kapitan je odprl duri, in ozrl sem se v prijazno obednico, kjer so baš stražni strojniki sedeli krog lepo pogrnjene mize pri zajuterku.

»Ali imate prijazno tukaj!« sem se začudil glasno. Strojniki so se muzali pritrjevaje. Prijazno se je zdelo gotovo tudi njim samim. Seznanli smo se naglo in po kratkem pojasnilu kapitanomem je bil v njihovem stanu pripravljen zame nov predal, ki naj bi mi bila postelja na potu v Ameriko pod vodo. Zakaj zaradi kar najkoristnejše izrabe prostora ima na brodu posebno kabino samo poveljnik.

Prvi strojnik je odšel z nami in vrnili smo se v strojno dvorano. Tu so me opozorili na množico nadomestnih delov za motorje, pritrjenih po stenah. Iz teh delov bi lahko zgradili povsem nov motor, ako bi odpovedal kateri po poti.

»A se ne zgodi,« je zagotovil prvi strojnik in pobožal po hrbtu orjaški bro-nasti motor poleg sebe.

Potem sem si ogledal najbajneje in najzanimiveje prostore na ladji — skladišča. Zavzemala so ves prednji konec, le ozek hodnik za posameznega človeka je držal do njih. Pri nizkih durih sem videl začuden množico zabojev, naloženih tesno po vsem prostoru, polnih nemških proizvodov, namenjenih po dolgih mesecih prvič zopet v svet, ki jih ni mogel več pogrešati.

Blizu središča je bil drug oddelek skladišč, a ta so že bila zaprta, polna do vrha.

»Strela božja, pa je vendar nekaj ogromnega vse to!«

Tako je bilo moje prepričanje v onem hipu in približno tako meni vse svet, najsi že odkrito priznava mnenje ali ne.

Na ladjo je prišel krmilar, malo hipov in vse je bilo na mestu. Kot tovorna ladja je šla prvič na pot brez nadaljnjih slovesnosti in ne da bi znali zvedavi nepoklicanci. Edini potnik pa sem smel na poveljnikov mostovž na stolpu.

Po Vezeri nizdolu je imela »Deutschland« postavljena oba jambora, opremlje-

čez hrib. En strel, dva, trije... rezki, da me je vedno streslo.

»Naši.«

»Kje so?«

»Izsledi jih! V njih bližini plevejo ženske. Sicer jih tudi jaz ne vidim... Izsledi jih...«

Pokalo je zaporedoma, divjalo, zavijalo, a moje oči so se upirale zastoni, samo enkrat sem zagledal mal dimček...

»Izborni kritej. Potem naj jih izsledijo. Kam žvižgajo? Niti tega ne moreš skoraj izslediti...«

»Ne ve se skoraj, odkod pridejo, kam grejo. Kar tu so, kot tirjalec pred dolžnikom.«

Zažvižgalo, zatulilo in zavilo je na treh straneh hkrati... Popadel sem se za glavo... Še je moja... In potem poki in oblaki dima, kope dvignjene zemlje od granat, tuljenje... nepretrgoma skoraj. Tu intam mal presledek... zopet huje...

Oglasile so se puške vrhu hriba, zamolkli, zaletujoči, neenakomerni poki... neprestano pol ure med gromenjem in dimi... Najbistrejše oko ne bi opazilo ničesar drugega... sami poki, pojenjujoči, naraščujoči...

»Eni so zapustili kritja...«

»Kaj se zdaj vrši?«

»Vse to je zakrito očem radovedne-

ža... Preresno je, pre...«

Zamislil sem se in zagledal v glo-

na z brezžičnim brzjavom. Nov prapor v bremenskih barvah paroplovne družbe je plapolal v lahmem vetru.

Širja je prihajala Vezera, za svetilnikom smo ostavili njene vode. Morje je bilo živahno, veter močnejši, valovi so udarjali preko krova in celo preko stolpa. Težko je rezala »Deutschland« valove in se hkrati živahno zibala na obe plati. A treba je bilo vzdržati, zakaj krmilar še ni smel z ladje. Ko smo ga kasneje izkrcali za drugim svetilnikom, je bilo gibanje že kar neprijetno. Ladja je jadrala počasi proti valovom, a še pred Helgolandom se je odločil kapitan, da potopi ladjo pod vodo, kjer bi jadrala baš tako naglo, a mnogo udobneje.

Jambore so bili odstranili že prej, sedaj je odstraniti še orodje s poveljnikovega mostovža. Potisnili so na mesto periskope in mi smo se izgubili v stolp. V malo sekundah je bil brod pod vodo. Potapljanje se čuti kakor vožnja po železnici, ako gre kje malo nizdolu. Luči so prižgane že od prej, zato se teme niti ne zazpazi, ki bi nastala sicer brž pod vodo. Merilo kaže zaželjeno globino, ladja je povsem vodoravno ležeča in čisto mirna. Neznatno nagnjenje na eno plat izravnavajo brž s protitežjo. Stranska in dolenja vesla vzbujajo le prav rahlo gibanje, a ko se potopi brod še nekoliko, izgine tudi to. Periskope, ki jih ne rabijo, potegnejo v notranjost.

Potem so nas pozvali k obedu. V salonu se stoprav zavemo, kako velikega pomena je električna sila za podmorske ladje. Kurjava, svečava, ventilacija, kuhinja, povsod se rabi izključno elektrika. Kuriti je treba vedno, zakaj mrzla voda posrka iz jeklene ladje vso gorkoto.

Ropotajoči motorji na olje so mirni pod vodo, le elektromotorji brne pritaje-no, in to enakomerno brnenje niti ni nadležno. Pri vsem tem nobenega dima in prahu, le dober zrak, poln ozona in kisika.

Kuhinja je majhen zaprt prostor, dva štirjaška metra velik. A je popolna, prijazna kuhinja. Celo kredenčna omara s predali, polnimi čaš, krožnikov in kozarcev, se nahaja v nji. Kuharju s predpasnikom in čepico snežnobeke barve se prijazno sveti debelušni obraz, kakor se spodobi pri dostojnem kuharju, kateremu je kaj do stanu.

Višek razkošja je s svetlimi pečnicami udelan in z marmorno posodo in drugim orodjem po knežje opremljen prostor, majhen sicer, vendar dosti velik, da se more človek primerno zasukat v njem, ne da bi se udaril kam.

V kapitanovi kabini visi nad pisalno mizo lastnoročno podpisana slika Visokosti princa Henrika, ki si je bil dan prej ogledal ladjo in se v priznanju težke naloge, ki jo je prevzela posadka, poslovil od nje s toplimi besedami.

Podmorska ladja »Deutschland« je v tem ostavila za seboj najskrajneje nemške ladje stražnice, angleško blokadno črto in Severno morje. Le to so ugotovili po merilu hitrosti. Dvignili smo se kvišku in oprezno potisnili periskope iz vode.

Vreme se je pomirilo, v vsem veličanstvu se je razprostiral Atlantski ocean v solncu pred nami. Nikjer ni bilo videti dima parnikov; najpripravnější čas, da se dvignemo iz vode in se v novi smeri napotimo proti daljnemu cilju.

Na poveljnikovem mostovžu se skrbno straži noč in dan, ladja je vedno pripravljena, da se more potopiti hipoma. Velika podmorska ladja sredi oceana noče strašiti nevtralecev in jih poditi po nepotrebnem v beg. Zato se je umakniti vsakemu dimu, in če se ni mogoče umakniti,

bel nehote na neko točko, strmel vanjo, kot bi nekaj pričakoval od nje... Naenkrat je zagorelo iz zemlje in počilo, da sem odrevenel... kolobar dima se je dvignil od hriba, čez katerega je zalajalo zavijajoče, kot volkov... in izginilo. Nikdar me ni bilo groza ob stre-lu topa, tu me je bilo... Streslo me je v dno telesa... Ne pok, ampak tisti žalostni lajajoči glas leteče granate, kot bi hotel naprej oznaniti: Smrt vam, kamor pridem, strašnejša od dum-dum krogel, na stotine, 130 m visoko vas dvignem pod nebo... jov, jov, jov!...

»Možnar 30'5. Laški ujetnik je imel eno samo željo, videti to zver, ki mečlje žive ljudi v zrak... Bogve, kaj se je zgodilo tam zadaj...«

»Pojava! Videl sem bitko...«

Ko sva se spuščala počasi po pobočju, je pokalo vse križem, jaz nisem slišal pokov, ne videl dimov...

»Jov, jov, jov, jov!...«

»Zopet.« Zatisnil sem ušesa, za-

stojni, glas mi je brnel v ušesu, v zavesti, da se ga nisem mogel otresti. Nisem skoraj slišal prijateljevih besed, ni me zanimal laški zrakoplov nad vasjo, na katerega so deževali šrapneli... Ko sem se peljal z vlakom, sem komaj zapazil krasoto ognjev v vojaškem taboru. Ves čas je šel z mano in še danes mi buči v zavesti najmočnejši utis bo-ja, lajajoči glas: »Jov, jov, jov!...«

Fric.

tedaj skriti pod vodo nemudoma. Potopiti se, tudi pred viro in meglo.

Nekaj posebnega je vožnja s polno hitrostjo tudi v megli, seveda pod vodo. Vse ladje stremijo po vedno hitrejši vožnji, tudi podmorski brodi. Navaden nadvodni parnik pa mora v megli tudi na odprtem morju, zlasti proti severu, voziti zaradi ledenikov dosti počasneje. Nevarnost ledenikov sicer podmorska ladja tudi ne more uiti, pod vodo še manj, a v ledu prostih vodah vozi lahko v megli pod vodo s polno brzino, ki je že danes tako velika kot pri tovrstnih parnikih nad vodo.

Ako vozi dosti globoko, ni nevarnosti, da bi tresčila v drugo ladjo. Podmorski ladji ni nemogoče, da smukne pod ledenikom ali celo večjo trdno ledeno skorjo, da pride le na drugi plati zopet v nezamrzlo vodo.

Podmorska ladja »Deutschland« je srečno prebredla ocean. Pred obalo Viržinije se je potopila, da se je umaknila križarkam in počakala dne, da ne bi priplula ponoči v ameriške vode. A ko se je zaznal dan, se je dvignila v ameriški vodi, v dolgem, mnogotero razdeljenem Chesapeake-zalivu iz morja in privzela na brod krmilarja, ki je že čakal na njo. Z rta Henry pa so javili v Baltimore brezžično vest novemu svetu, da je došla s starega sveta srečno prva podmorska tovorna ladja »Deutschland«.

Ko sem se nekaj ur kasneje iskreno poslovil pri kapitanu in njegovih ljudeh ter stopil v parni čoln, ki naj bi me ponese na kopno, sem se ozrl še enkrat na orjaka in si predočil sliko mož, ki so ga vodili. Tedaj se me je polotil ponos in trdna zavest, da bo ponosna »Deutschland« tudi v bodoče kljubovala vsem vihram in nevarnostim dolgega pota. Saj smo tudi doma takisto trdno zaupali, da bo po človeški sodbi in nadeji izvršila varno in uspešno judaško nalogo.

In izvršila jo je.

Tržaško pismo.

Trst, 15. julija 1916.

Velečenjeni gospod urednik!

Takega moža, kakor ga imamo v Trstu, v Ljubljani prav gotovo nimate. Postavili smo si na glavnem trgu krasno izdelanega mornarja s puško v roki in s pogledom proti Italiji. V njega zabijamo prav pridno žrebljčke. Ta lešeni vojak stoji v uti sredi vrta. Okrog ute stojita spredaj dva laška topa in zadaj dve brzostrelni puški. Stezosledci izvršujejo častno službo in vsak dan pride moža obiskat godba dečkov iz zavoda. O vojski je malone vse pozabilo. Živi se tjavendan. Človek bi še kaj več napravil, a gostilne in kavarne nam zapro ob 10. uri. In tako gremo kakor ske-sani grešniki vsak svojo pot domov.

Življenje v Trstu ni slabo, dasi trbuhi upadajo. Ribe nam love vojaki, ker je civilnih ribičev premalo. Ti ribiči love sedaj mesto rib Lahe in Ruse.

Ljudje imajo menda še dovolj denarja. Ob nedeljah in praznikih je tramvaj v Barkovlje s tremi vozovi vsakokrat prenapolnjen. Vse beži iz mesta na prosto. V krčmah je živče za take goste sezijsko drag; a kljub temu velja načelo: »Denar je, ko smo mi, in bo, ko nas ne bo.« O revščini pri nas ni še sluha. Pred vojno je bilo videti dokaj več beračev kot sedaj. Vojska je marsikakemu beraču postavila cilindar na glavo.

Le nekaj je, kar človeku obrača čreva. Po gostilnah v mestu najdeš pogosto natakariče, ki izvršujejo postranski poklic. Človeku se gabi prijeti za kozarec, v katerega je točila taka ženska. Obrača se mu želodec, ko vidi, da natakariča poseda po živih stolicah! Zakaj to tržaška policija trpi? Ni prav, da se takim ženskam daje v gostilnah priložnost, da love v svoje mreže »aventorje«.

Zabave v Trstu ni prav posebno dosti. Le v kavarni New York igra godba na lok vsak večer do 11. ure. Ob nedeljah popoldne pa nimaš kam iti. Povsod je treba prehodni list. Jaz na primer grem v vrt k svojemu prijatelju in možujem pod figovim drevesom do večera. Figa je jako lepo drevo. Sad in pero sta zgodovinska in ko gledam preko njih v višave, se spominjam medenih let, o katerih so nam govorili naši očaki. Na figo sede včasih kak vrabec in kavsa v sad; in pravi filantrop bo privoščil ubogi ptici, da je kavšala v — sladko figo. Zakaj ne? Saj je figa tudi nam v slast.

Celo se mi zmrači, ko pridem zopet v kako meščansko kavarno. Zahtevam »Slovenca« — ga ni — »Edinost« — tudi ne — »nimamo in ne držimo slovenskih časopisov.« V takih pavarnah dobiš vse turške časopise, — le slovenskih ne. Teh pa zato ne, ker je sovraštvo zoper nas še vedno tako, kakor je bilo; in to sovraštvo je prejkone še ljutejše proti vsemu, kar ni v sorodu s proslulo dvatisočletno kulturo. To se

mi je zdelo potrebno zapisati baš zato, ker je neki kavarnar v Trstu rekel, da slovenskih časopisov iz dveh razlogov ne drži: 1.) ker so fakini pod orožjem, in 2.) ker k njemu ne zahajajo umazani ljudje — Slovenci — temveč — gente onesta — ki pa sovenskega ne razumejo.

Trst po vojni.

Na obletnico pomorske zmage pri Visu so v Trstu sklenili postaviti vojni spomenik naši vojni mornarici. Po pravici. Zmaga pri Visu je prinesla Trstu lep razvoj in razcvet njegove trgovine. Tudi v sedanji vojni je naša vojna mornarica obvarovala našo obal in Trst pred Italijanom, gosposdom iz Benetk, stare nasprotnice tržaške trgovine. Upamo in upajmo, da nam tudi sedanja vojna prinese mir in zmago. V »Rundschau« piše neki Tergestinus o bodočnosti Trsta:

Trgovsko-politične razmere po končani vojni so še nejasne in negotove, gotovo pa je, da bo Trst igral važno vlogo, če pridemo do gospodarskega miru ali do gospodarske vojne po miru. V prvem slučaju bomo obnovili najbrže vse stare vezi, toda gotovo bomo dajali prednost, kolikor bo le mogoče, domači luki pred tujim pristaniščem, vsled zblizanja z Nemčijo, pa naj bo še tako rahlo, bo gotovo del prometa iz Nemčije šel preko Trsta. Če pa pride do gospodarske zaprtije, bo pa nemški promet še vedno bolj navezan na Trst, katerega čaka v obeh slučajih velika naloga.

Da izpolni Trst te bodoče naloge, je treba ustvariti predpogoje za trgovino in promet. Izpopolniti je treba tržaško luko, skladišča, železniške tire, postaviti je treba hitro delujoča dvigala in velika blagovna skladišča, kjer bo mogoča nagla manipulacija z blagom. Izpopolniti je treba tedaj naglo velikopotezno zamišljeno Franco-Jožefovo pristanišče in položiti nove železniške tire ali v pristanišču samem ali pa nedaleč proč od Trsta. Enotirna alpska železnica ne bo zmogla prometa z Nemčijo. Potreben je še drugi tir.

Hkrati bo treba izpopolniti in razširiti paroplovne zveze. V prvih letih se bo treba gotovo ozirati na potrebo po surovinah. Mi imamo dovolj ladij, da zmoremo uvoz.

Ko bodo premagane prve težave in bo država zadostno preskrbljena s surovinami, bo treba sistematično urediti izvoz in ga napeljati v pravi tir, da si zagotovimo primerni delež v splošni konkurenci. Zvišan izvoz bo zboljšal našo trgovsko bilanco, zvišano delovanje pa bo pomenjalo aktivno postavko v naši plačilni bilanci. Naglo bomo morali graditi nove ladje, in sicer doma.

Uspešen promet pa doseže svoj smoter samo tedaj, če se razvija na široki podlagi, če ima oporo v trgovini in obrti in je v tesni zvezi z življenjem in delom državljanov. V tržaški obrti, industriji in trgovini so vsled vojne nastale razne vrzeli, katere bo treba oživeti in pritegniti še nove elemente, da se gospodarsko in trgovsko življenje v Trstu oživi v celem obsegu. Dosedanja tržaška podjetja morajo ostati v Trstu in zgraditi bo treba nova. Zlasti je že nekaj podjetij v Trstu, ki so hrbtišče mestne uprave, živijo veliko družin in dajejo obilo dela trgovini, obrtu in prometu. Človeka vleče k morju in tako je gotovo, da se bo čim več ljudi iz notranjosti dežele naselilo v Trstu, iskalo tam svoj zaslužek in ugodno vplivalo na sosede. Zblizanje z Nemčijo bo gotovo nagnilo dosti nemških podjetij, da bodo v Trstu otvorila svoje podružnice in poslovalnice.

Vlada bo morala skrbeti za izpopolnitev trgovine in prometa. Diferencialna carina bo imela velik vpliv naše pomorske luke. S podrobnejšo izpopolnitvijo diferencialnih carinskih postavk bomo pritegnili v Trst nove vrste blaga, našli nove zveze in nove podružnice in podjetja. Posebno pozornost bo treba imeti, da v Trst pripravimo polfabrikate in surovine in jih nato zopet izvažamo kot izdelano blago. Dosedaj smo na to vrsto industrije premalo pazili, toda vsled ugodne lege Trsta, bližine Balkana in vsled hitrih in zanesljivih paroplovnih zvez pride ta industrija lahko do velikega pomena. Seveda je treba pripraviti pod primernimi pogoji primerna zemljišča, in sicer kot prosto ozemlje, da se izognemo velikim težavam in finančnim bremenom, ki jih prinaša carinsko nadzorovanje in zapora.

Za Trst je bila doslej ena največjih težav, ker so največje industrije tako zelo oddaljene od vkrcevalnega oziroma izkrcevalnega pristanišča. Premisliti bo treba, ali naj se tiste industrije, ki so največjega pomena za Trst, premesti v bližino Trsta. Premoga gre dosti in je zelo drag, zato bo treba misliti na pametno izrabo belega premoga — vodnih sil.

Pred vojno se je Trst često pečal s politiko. Narodna in krajevna vprašanja so bila izhodišče pri reševanju marsikaterega problema. Tržačani so sedaj na lastni koži občutili učinek te narodne in krajeve politike; zato bo to po vojni moralo stopiti v

ozadje. Stremljenje po zaslužku bo meščane odvezalo od narodnih in krajevnih vprašanj, veliko bo na to vplivalo tudi priseljevanje in pri mestni in javni upravi bo moral stopiti v ospredje gospodarski moment. Po vojni ne bo in ne sme biti Trsta, ki bi bil last samo enega naroda, pač pa mora biti to mesto gospodarski Trst, Trst vseh avstrijskih narodov, luka države.

Pred 50 leti.

Razen zmag na jugu — se te dni slavi še ena petdesetletnica. Ravno na dan bitke pri Visu je bila na Dunaju najvažnejša audienca, ki je — moremo reči — ustvarila današnjo obliko naše monarhije. V težkih časih se je namreč odločil cesar, da se obrne do trdovratnih Madžarov. Ta prevažni dogodek se opisuje takole:

»Njegovo Veličanstvo se je odločilo podati madžarskemu narodu roko ter je v ta namen odposlalo k Francu Deaku v Puszta-Szent Laszlo dvornega uradnika Jurija Szegedyja s pozivom, da naj takoj pride na Dunaj. Franc Deak je odšel na pot z majhnim kovčkom v roki, ali boječe se, da ga ne bi na Dunaju od znanec kdo zapazil, je ostal v Mödlingu v skromnem hotelu — »Hotel Hase«. Od tu je brzojavil dr. Szegedyju in se podpisal s »dr. Ferenczi«. Ko je dr. Szegedy vprašal hotelirja, ali ne prenočuje pri njem neki gospod, ki tako in tako izgleda, je rekel hotelir: »Da, ubog, star gospod, tarejo ga težke skrbi. Sin mu je v vojski, pa ne ve ali je še živ, pa ga išče. Zelo je utrujen in prosil je, naj ga nobeden ne moti.« Dr. Szegedy je prevzel odgovornost in potkal na vrata »dr. Ferenczi« in rekel: »Jaz sem vaš včerajšnji sopotnik.« Deak je vstal s postelje in odprl vrata. Drugi dan, dne 19. avgusta 1866. se je vsedel zgodaj jutraj v enovprezni voz in se odpeljal v kraljevi dvor. Audienca je bila po Deakovi želji zgodaj jutraj, da se izogne vsaki pozornosti, a trajala je tri četrt ure. O tem, kar se je govorilo ni sestavljen noben zapisnik niti je bilo kaj v javnosti obelodanjeno. Na kraljevo vprašanje, ako bi hotel prevzeti sestavo kabineta, je Deak odgovoril, da tega ne more storiti pod nobenim pogojem ter ne želi vstopiti v kabinet, podpirati pa hoče vladu, katera bi bila pripravljena oživotvoriti njegove ideje. Kot moža, ki bi bil sposoben sestaviti ministristvo, je označil Deak Julija grofa Andrasya. S tem je bila audienca končana in Deak se je vrnil na svoje posestvo ravno tako skromno in neopaženo, kakor je bil prišel. Tisti čas se je na Dunaju mudil tudi Julij grof Andrassy, ker ga je poklical kralj ravno takrat kot Deaka na Dunaj, ne da bi vedela eden za drugega. Zaradi tega je bilo veliko zadovoljstvo Njegovega Veličanstva ko se je sestalo z grofom Andrasjem in dognalo da zastopa Andrassy isto stališče kot Deak.

Rezultat teh audienc je bila takoimenovana »novembarska diploma«, ki je vrnila ustavo narodom, a nadaljna posledica je bil dualizem namesto centralizma ali pa federalizma.

Vesele stvari iz preteklih dni.

1. Zakaj vse italijanska granata prav pride.

Po trdnem, napornem maršu smo nekega dne dospeli kot rezerva v neko selo blizu Gorice. Utrujeni kot smo bili, se je hitro vsak vrgel na svoje ležišče. Naenkrat pa pride povelje: »Od vsakega voda pet mož latrino kopati!« Sami kisli obrazi; nobenemu se ni poljubilo. Dnevni korporal je imel dosti opraviti, da je slednjič izbral nekaj »najbolj pridnih«, ki so z lopatami v rokah in z jezo v srcu šli na delo. Kar naenkrat, kot po naključju, pa prileti ena »laška« tam izza števčarskega hriba (bili smo namreč precej daleč za fronto) in razpoči na bližnji njivi ter izkoplje jamo, kakršne bi naši junaki ne bili izkopali celo popoldne. (Posebno, ker so bili sami »ta pridni«!) Sedaj jim je bilo delo prihranjeno; malo popravili so jamo in latrina je bila gotova. Kdo je bil bolj vesel kot naši fantje! Tako na svetu vse prav pride (še granata), včasih še preje kot čez sedem let!

2. Kritičar.

V začetku lanskega leta smo se iz zahodne Galicije premaknili bolj na desno, kjer je bil Rus vdrl v Karpate. Za nekaj časa smo se nastanili v zadnji vasi to stran Karpatov, da se malo spočijemo od utrudljive vožnje. Ker v karpatskem pogorju ni hiš in človeških bivališč cele dneve hodā daleč okrog in je človek le rad pod streho, posebno v taki zimi, kot je bila baš tistikrat, smo se učili, kako si lahko pomagamo, da pridemo pod streho, če bi si kdaj ne bilo moči drugače pomagati. Iz trzega zmrznjenega snega, ki se je lepo rezel kot krasni sir, smo si sezi-dali lepe »hate«, da so izgledale kot bi bile zidane iz samega belega rezanega kamna. Potem smo dali za streho par tramov in te pokrili z smrečjem. In hata je bila gotova. Ko so bili vsi štirje vodi gotovi in so si častniki oledali naše delo

in smo se mislili že domu podati, pride nek star možiček iz vasi, modro ogleduje naše »stavbe«, pa pravi: »Da, panovi, lepo ste zgradili vaše hate, le škoda, da ne bodo dolgo stale. «Juro» pride, pa vam jih bo podrli!« (Starček je menil sv. Jurija, ki bo s svojo toploto uničil našo umetnost.)

3. Pohvala.

Moj prijatelj, ki sem in tja napiše kako črtico iz življenja na fronti, prejme neki dan od uredništva zahvalo za poslano, s pripombo: »Oglasite se še kaj, ker imate spretno pero.« »Vraga!« vzklikne tako počesčeni pisatelj, »urednik mi piše, da imam spretno pero, a jaz ga že nisem držal v roki, kar sem na fronti, temveč pišem vedno le s svinčnikom!

4. Komu smo defilirali!

Bilo je nekega vročega poletnega dne v Galiciji. Cel dan smo marširali in lačni smo bili kot volkovi, ker od prejšnjega dne opoldne nismo dobili nobene stvari pod zobe. Ko se slednjič približamo neki vasi, se ustavimo in poveljniki nam razlože, da je tukaj v vasi neki zelo velik gospod — korni poveljnik ali kaj je že bilo — in da mu bomo defilirali. Seveda nismo bili tega naznanila kaj veseli, rajši bi bili čuli kaj drugega, pa kaj, pri vojakihi poznamo samo železni »moraš«. Ko so nam poveljniki še zabičili, da bo vsak levo gledal gospoda generala v obraz, zaigra godba in mi začnemo nategovati naša utrujena kolena. In glej kot nalašč! General se je postavil ravno pri neki hiši zraven voza, do vrha polnega s komisom, po katerem smo celi dan tako hrepeneli! Po končani defilaciji smo bili pohvaljeni, da smo se sijajno obnesli, vsak je gledal na pravo stran v generala. I, seveda je gledal, ampak komu so veljati ti pogledi! —

5. Med rekruti.

Korporal uči novopečene vojake, kako se poznajo šarže pri vojakihi. Slednjič pride do generala. »General najlaže poznate,« razlaga podčastnik, »ker ima na hlačah rdeče »porte«.« Slučajno pride mimo neki dragonec s svojimi rdečimi hlačami. Rekrut ga pisano gleda, potem pa pravi: »To mora biti pa še večji gospod kakor general, ker ima cele hlače rdeče!«

6. V duhu časa.

Janez in Jaka sta bila oba iz ene fare doma in sta tudi služila oba pri eni kompaniji. Nekega dne dobita oba pismo od doma. Ko preberata, se razvije med njima sledeči zanimivi pogovor: Janez: »Kaj so ti pisali? Kaj novega?« Jaka: »Nič. In tebi?« Janez: »Tudi nič. Kdo pa je tebi pisal?« Jaka: »Ongava Marjanca!« Janez: »Saperlot in meni tudi! Kaj pa ti piše?« Jaka: »Da ji je dolgčas po meni, da me ima tako rada, da bo samo meni zvesta do zadnjega itd., saj veš, kako take punčare pišejo.« Janez: »In meni piše ravnotako. Kaj pa je to?« Jaka: »Le nič se ne jezi. To je vse v duhu časa. Naša dekleta ravna sedaj tako, kot naši vojskovodje: Ako hočejo kaj doseči, imajo vedno rezerve zadaj. Če prvi padejo, pa pošljejo druge naprej!«

7. Bratovsko.

Pri naši stotniji smo imeli dva bratadvojčka, ki sta služila oba pri enem vod. Zmiraj sta bila skupaj, če smo bili v rezervi, ko pa smo prišli na Oslavje v postojanke, sta pa šla daleč eden od drugega. Ko sem to videl, sem začuden vprašal: »Zmiraj sta skupaj in sedaj sta se spravila tako daleč narazen. Sta se mar sprla?« — »Ne ne, ampak tukaj je boljše, da sva narazen, ker če bi bila skupaj in zadene granata tu sem v moje krite, bi bila oba mrtva, tako pa bo samo eden!«

8. Naše domače živalice.

Bili smo v rezervi. Solnce je tako toplo sijalo, da je bilo veselje. Mi smo sedeli krog naših stanovanj vsak s svojo srajco v roki ter pridno iskali tiste male živalice, ki imajo vojake tako rade. Mimo pride mlad častnik, stotnijski poveljnik, se nam nasmeje in pravi: »Danes je pač službe prost dan in gospodje so vsi tako zaposleni!«

Neki dan so gnali na tisoče Rusov ujetnikov mimo nas. Moj tovariš jih začuden gleda, zmaje z glavo in pravi: »Z Rusi je kot z ušmi. Če jih bolj loviš in biješ, več jih je. Na tisoče smo jih že pobili in zabrali, pa te golazni je še zmiraj dosti!«

V bolnišnici. A.: »Kako ti kaj gre?« B.: »I bo že šlo, samo dolgčas mi je. Pri regimentu sem se, če mi je bilo dolgčas, kratkočasil z lovom na uši, tukaj pa še teh nimam!«

Drugi časi, drugi glasi. Če si v civilu imel uši, te je vse zaničevalo in preziralo, in sedaj v vojni nisi noben vojak in bojevnik, če nimaš teh živalic.

A.: »Zakaj pa si ne porežeš svojih dolgih nohtov na rok. Ne veš, da je to grdo in neumno?« B.: »Te ne smem storiti, s kom pa bom potem uši pobijal? Kar je puška za Ruse, to so nohti za te živalice; najboljše orožje, ki prekosi vse maže in praške!«

Samogovor. Kaj bi bilo, če bi imel toliko bolh kot imam uši! Uš vsaj počaka,

a kakšno spretnost bi mogel imeti pri lovu na bolhe, ki so tako »brihtne!« Boljše še zmiraj lažice kot skočite!

Izbral si je manjše zlo.

Črnovojniki na vaji. Preskočiti je treba precej širok jarek, poln vode. Ljudje se obotavljajo. »Strela!« zavpije narednik, »Kaj pa se obotavljate?? Napre! Kdor ne skoči, tega zaprem, in kdor pade v vodo, bo tudi zaprt!« Možje skačejo drug za drugim, samo debeli doktor obstoji udobno, kakor bi se njega stvar ne tikala. »Trebušnik, zakaj pa ne skočite?« zakriči narednik. »Ukazujte, gospod narednik! Bom raje suh zaprt!«

Vojska z Italijo.

Težke laške izgube vzhodno od prelaza Borcola.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. julija. Uradno se poroča: Naše postojanke vzhodno od prelaza Borcola so trajno pod težkim topovskim ognjem. Močne sovražne sile, ki so v tem odseku pod varstvom megle prišle blizu naše črte, smo z velikimi izgubami odbili. Na črti Fleimstal sovražna artiljerija vidno ojačuje svoj ogenj. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

19. julija: V dolinah Ledro in Lagarina je sovražno topništvo živahno obstreljevalo naše postojanke, naši so se odločno borili z njimi. Močni sovražni oddelki so napadli v Pasubio ponoči na 18. t. m. naše črte, s težkimi izgubami za nje smo jih odbili. V zgornjem delu doline Posina so pričele naše čete po pripravi s topovi zopet napadati slemena Corno di Coston. Sovražne baterije, ki so molčale, ko so obstreljevali naši topovi, to sipale na nas hitri ogenj; naši pehoti se je kljub temu posrečilo, da se je polastila na brezpotnih strmih nah te gore novih postojank. Na ostali bojni črti podjetja s topovi večje živahnosti na zgornjem Boite, v zgornjem koncu doline Seisera, kjer je nastopil sovražnik z novimi topovi in na višinah zahodno od Gorice. Sovražni letalec je vrigel dve bombi na Marostica; nekaj ljudi je mrtvih, škode ni veliko.

Nov avstrijski sunek na italijanski bojni črti.

Kolin, 21. julija. »Corriere della sera« opozarja na vztrajnost, s katero pošiljajo Avstriji vedno nova ojačenja na italijansko bojišče. Čuditi se moramo tudi trajnim trdovratnim protinapadom sovražnika. Polkovnik Repington je šel pred nekaterimi dnevi napovedoval, da se Avstriji počasi umikajo, sovražnik pa izvaja z veseljem protinapade, kar lahko napoveduje novo napredovanje, na katero je namignil nedavno tudi major Morath v nekem članku, v katerem je pisal, da vojska sicer zdaj neodločno stoji, a da se bo igra kmalu zopet nadaljevala.

Kako se sestavljajo italijanska uradna poročila.

Lugano, 21. julija. Visoki pokrovitelj Italijanov, vojaški sodrnik »Timesa«, ki se nahaja zdaj v italijanskem glavnem stanu, je izdal, zakaj poročila Cadorna povzročajo zasmeh sveta. Mož obžaluje, ker italijanske štabe zelo menjavajo. Pripozna, da mu ne ugaja način, kakor posredujejo med generalnim štabom in vojaškimi četami. Častniki, ki so za to nastavljeni, so primeroma mladi in poročajo neposredno glavnemu stanu; po njih podatkih navadno nato sestavljajo dnevna poročila.

Boji na planoti Sette comuni.

Haag, 21. julija. Na avstrijsko-italijanski bojni črti na visoki planoti Sette comuni se vrše luti boji, kajti Italijani hočejo za vsako ceno osvojiti Val Galmarara in Val Assa. Odpor Avstrijcev je trdovratnejši, kot se je pričakovalo in ta odpor olajšujejo še izredne terenske težkoče.

Naši pomorski letalci nad Padovo.

(Od vojnega tiskovnega stana dovoljeno.)

Nek vojni dopisnik poroča: Italijani so od zadnjega napada naših pomorskih letalcev na Padovo le malo poročali. Sedaj izvem podrobnosti o pomembnem nad vse posrečenem podjetju, ki je zadalo Italijanom težko škodo. Pomorski častnik, ki se je poleta udeležil, pripoveduje: Dne 13. julija je dobilo brodovje 8 pomorskih letal povelje, da poleti nad Padovo in napade to važno železniško križišče in njegove vojaške naprave. Pri vseh takih podjetjih dobi vsako letalo poseben, določen nalog. Enemu določijo, da napade kako vojašnico, drugemu kolodvor, tretjemu baterijo, da se tako napravi kar najbolj obsežna in mnogostranska škoda na sovražnih vojaških napravah.

Po 9. uri zvečer se je dvignilo prvo letalo, druga so sledila v presledkih po 10 minut. Bila je jasna lunina noč, kar ni samo omogočilo orijentacije, marveč otežilo tudi nalogo sovražnih žarometlov.

Naši pomorski letalci običajno sicer Italijo tudi v temnih nočeh, pri čemer so navezani le na kompas in uro. Nek pred kratkim v Tržaškem zalivu ujeti francoski letalski častnik se je posebe no čudil nad temi ponočnimi poleti avstrijskih letalcev.

Letalno brodovje je letelo med Benetkami in Ghiolegio in je kljub najljubšeju obstreljevanju prodrlo 38 km do Padove. Najprvo se je bombardirala pehotna vojašnica in se je z gotovostjo opazil požar, na to so z vidnim uspehom padale bombe na artiljerijsko in kavalerijsko vojašnico. Več letal je nato metalo razstrelilne in zažigalne bombe na kolodvorske naprave. Tudi tu so se z vso gotovostjo konstatirali zadetki. Nad poldrugo uro so bili letalci nad Padovo, ves čas so jih obstreljevali. Ko so zmetali vse bombe, so se letalci vrnili na domače območje. Nobeno letalo ni bilo poškodovano.

Nemčija in Italija.

Curih, 21. julija. »Zürcher Post« poroča: Italijanski vladni krogi so opustili v zadnjih 24 urah cincanjanje in se pričeli pečati poleg gospodarskih ukrepov proti Nemčiji tudi z vojaškimi nastopom. Zunanji minister Sonnino se je eno uro posvetoval z rumunskim poslanikom Ghika; četrtilič sta se že navedena državnika posvetovala, odkar se je poojstrila nemško italijanska kriza.

Pristop Italije gospodarskemu dogovoru.

Curih, 20. julija. Rimska »Tribuna« pravi, da angleško italijanski finančni dogovor pravzaprav venča zvezino razmerje Italije nasproti četverosporazumu, a pri tem gre dejansko le za vojne odredbe. Za dobo po vojski se ne smejo nič zavezati. Sonnino, Asquith in Ribot sodijo ravnotako. Danes so se uveljavila nova določila, ki ostreje urejujejo promet tujcev v Italiji in mejni promet glede na vojaški in na splošni položaj v deželi.

Izdajalec Battisti laški narodni junak.

Lugano, 21. julija. (Kor. ur.) V Rimu se je pomikal šumen izpredov irredent-skih, nacionalističnih, demokratičnih in drugih društev z zastavami in z godbo mimo palače Venetia na Kapitol, kjer je slavil župan knez Colonna delo Battistija za vzplamtitev narodnega gibanja in vojske; na sovrastvo in na maščevanje proti Avstro-Ogrski in nemstvu so hujskali še štirje govorniki. V Milanu je sklenil shod mnogih društev, kateremu je predsedoval senator Mangiagala, naj prično zbirko za zgradbo spomenika Battistiju v Tridentu in je zahteval, naj se imenujeta dve cesti v Milanu po Battistiju in po Oberdanku. V milanskem občinskem svetu se je spominjal socialistični župan in več občinskih svetovalcev Battistija in so napadali avstroogrsko trinoštvo.

2000 italijanskih ljudskih šol zaprtih. Lugano. V zgornji Italiji so zaprli 1036 ljudskih šol; v celi Italiji je zaprtih 2000 ljudskih šol.

Tripolis za Italijo izgubljen.

Curih. Iz poučenih krogov se javlja, da francoski merodajni krogi sodijo, da so Italijani Tripolis izgubili. Vstaja se v deželi hitro širi. Ameglio, guvernerja dežele, je italijansko vojno vodstvo naznanilo, da mu ne more dati zaželenih ojačenj.

Društvo tržaških »neodrešencev« v Rimu.

Curih, 21. julija. (K. u.) Da se zopet oživi »Unione economica nazionale di Trieste«, ki naj bi se pečala z gospodarskimi koristmi Tridenta, Gorice, Trsta, Reke, Pulja, Zadra in drugih »neodrešenih« krajev in ki naj bi pomagala vladu, bodo priredili na »začasnem« sedežu društvu v Rimu 20. avgusta ustanovni shod.

Naši junaki.

Junaški Gorenjec.

Četovodja Blaž Kaplenik, doma iz Cerkelj na Gorenjskem, ki se je že večkrat odlikoval, je zopet izvršil junaško podjeto. 3. julija ob 3. popoldne je dobil povelje, iti na pomoč tretji stotnji in zagnati sovražnika iz našega strelskega jarka. Odšel je s svojo četo in z ročnimi granatami srečno vrgel še enkrat močnejšega sovražnika iz strelskega jarka. V jarku je ostalo mnogo mrtvih sovražnikov, med njimi 2 častnika; več sovražnih vojakov je Kaplenik ujel in uplenil dve strojni puški. Na naši strani smo imeli samo štiri ranjence. Vsi smo bili veseli, ko smo prišli v sovražnikovo postojanko in našli tamkaj polno pomaranč in limon. To je bilo za naša izsušena grla! Kaplenik je dobil

pohvalo od bataljona in stotnika, odklikovanje pa tudi še pride.

Sedem Slovencev ujelo sedem častnikov in več sto mož.

(Poročilo z laškega bojišča.)

Te dni je pisal vrli sin vzglednega gospodarja veleposestnika Josipa Jošt, p. d. Boštjan, na Lipovcu hišna št. 5 pri Vojniku, četovodja Ivan Jošt, kateri je za svoje junaške čine v boju proti našim sovražnikom odlikovan že z bronasto, malo in veliko srebrno hrabrostno kolajno, kratko pa zanimivo poročilo o bojevanju naših verolomnih sovražnikov. On piše: Kadar naš sosed vidi, da mu gre slaba, pusti vse. S sedmimi možmi sem dobil v nekih luknjah sedem častnikov in več sto mož ter eno strojno puško. Pobrli smo jim vse orožje, katerega je bilo kar cele kupe, vsakovrstni stroji in ne vem kaj še vse. — Ni li to junaštvo, da sedem slovenskih fantov kar več sto ujetih sovražnikov postavi pred svojega poveljnika!

Štajerski domobranci ujeli 400 Lahov.

Dne 27. junija se poroča z južnega bojišča: Danes se je zopet odlikoval na tukajšnjem bojišču slovenski štajerski domobranci pešpolk, ki je ne samo odbil podvojenega sovražnika, temveč tudi ujel čez 400 mož ter poveljujoče častnike. Sinoči je zasedel sovražni bataljon neko tukajšnjo vas v obližju mesta Asiaga, danes predpoldne ga je pa naše vrlo topništvo z izvrstnimi strelji popolnoma razpršilo. Sovražnik obstreljuje prav vstrajno s topovi naše postojanke, a ima tako neznatne uspehe, da se jih sploh ne more upoštevati. To je nizkotno, propadlo ljudstvo, ti Lah! Kadar prodiramo proti njim, streljajo tako dolgo, da pridemo čisto do njih, še le tedaj vzdignejo roke v zrak, proseč za milost, češ: zakaj bi se streljali, saj smo vaši. Avstrija nas je vedno živela, ne Italija! Vendar se mora previdno z njimi ravnati, ker v skrajnem trenutku zavratno rabijo samokres.

Odbiti letalski napadi na Trst.

V svojem poročilu z dne 24. junija je poročalo naše mornarično poveljstvo, da je c. in kr. redovni lad. poročnik Gottfried Banfield dne 23. julija tekom dvanajstih ur sestrelil v Tržaškem zalivu dve sovražni pomorski letali. Neki vojni poročevalec poroča sedaj: Danes sem imel priložnost govoriti s tem za naše pomorsko letalstvo tako zaslužnim častnikom in od njega sem dobil naslednje podrobnosti o gori omenjenem junaškem podjetju:

»Prišlo je obvestilo, da je videti sovražna pomorska letala, ki leta v smeri proti Trstu. Bilo je krog 7. ure zvečer. Nemudoma sem se dvignil in skušal priti v višino. Blizu Kopra sem opazil v višini 1200 metrov sovražno letalo. Takoj sem hitel proti njemu in iz daljave 250 m sem otvoril ogenj iz strojne puške. Sovražno letalo, bil je francoski aparat »J. B. A. 12«, mi je takoj odgovorilo na enak način. Takoj izpočetka sem opazil, da sem zadel voditelja in opazovalca. Kasneje sem zvedel, da je bil vodja lahko ranjen na vratu, opazovalec pa je dobil strel v glavo in v srce. Ker sovražni voditelj ni mogel več ravnati strojne puške, je skušal v padalnem poletu doseči Gračevo. Sedaj sem poletel na 50 m razdalje in ga obsul z drugim nálogom iz strojne puške. Približno 4 milje pred Gračevo je zdrknilo sovražno letalo na morje in skušalo po morju plovč dosegati pristanišče. Vzel sem na muho motor in tank in oboje razbil. Nato je sovražni letalec na daljavo 50 m otvoril ogenj iz strojne puške. Obrnil sem ogenj in mu s par dobrimi strelji uničil tudi to orožje. Šele sedaj se je udal. Poletel sem nato k našemu mornaričnemu opirališču v... in obvestil nekaj naših motornih čolnov in letal. S temi sem poletel nazaj na bojno prizorišče, kjer smo spravili sovražnega letalca, Andreja Viktorja Vaugeois, ki se je bil do zadnjega branil iz vseh sil, na eno naših letal, dočim so naložili aparat in mrtvega opazovalca na motorni čoln in prepeljali na naše opirališče. Opazovalec, volontario motonautico 2. razreda Ernesto Grammaticopolo je bil po rodu Italijan; njegovo truplo so takoj prepeljali v bolnišnico Rdečega križa, odkoder se je vršil pogreb. Sovražno letalo je bilo 120 krat zadeto, motor, propeler, bencinova in oljna napeljava so bili popolnoma razstreljeni. Moj aparat je bil samo neznatno obstreljen. Ob 8. uri zvečer so bila vsa naša letala in motorni čolni zopet na svojih mestih.

Tudi drugo po Banfieldu uničeno letalo je bilo francoskega izvora in vrste F. B. A. O tem slučaju je pripovedoval poročnik Banfield: »Drugo jutro krog 6. ure je poizvedovalo v Tržaškem zalivu brodovje pomorskih letal. Ko je zadnje letalo preletelo zaliv, se je dvignil sovražni hidroplan, da bi izvršil napad. Kmalu potem, ko so javili našemu

opirališču sovražnega letalca, sem se dvignil in med Piranom in Gračevo sem opazil najprej enega naših, v razdalji kakih 2000 m pa en sovražni aparat, ki je plul v nasprotni smeri. Tudi topot sem nemudoma napadel in na daljavo 300 m sem otvoril ogenj iz strojne puške. Sovražni hidroplan, ki je bil takoj po prvem nálogu zadet, se je spustil v napadalnem poletu nizdol. Zasledoval sem ga in se mu končno približal na 20 m. 3 do 4 km pred Gračevo sem je spustil naravnost na morje. Opazovalec, ki je brez giba ždel na kolenih ob strojni puški, je moral biti mrtev, ali pa težko ranjen. Sedaj so se bližali bojnemu prizorišču z morja sem sovražni oklopni motorni čolni in me začeli na razdaljo 2000 m obstreljevati s topovi in strojnimi puškami. Odreči sem se moral tedaj želji, da bi popolnoma uničil sovražni aparat, katerega je eden oklopnih čolnov odvrlekel v Gračevo; vendar je moral biti ta aparat še hujše zdelan nego oni, ki sem ga bil uničil prejšnji večer.«

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. julija. Uradno se poroča: Na višini Capul v Bukovini so bili odbiti ponovni ruski napadi. Višine severno od prelaza Prislav so očiščene. Boji pri Tatarovu trajajo dalje. Pri Jamni, jugovzhodno od Delatina se je izjalovilo več ruskih napadov. V izlivnem kotu Lipe je sovražnik napadel po večdnevni artiljerijski pripravi. Njegov sunek čez Werben smo zavrnili, vendar smo našo naprej potisnjeno postojanko pred vnovič grozečo obkolitvijo umaknili v prostor pri Berestečku. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. julija. Veliki glavni stan: Vojna skupina maršala pl. Hindenburga. Južnovzhodno od Rige se je osokolil sovražnik le na slaboten napadalni poizkus, katerega smo v kali zadušili. Preprečili smo poizkuse Rusov, ki so hoteli prekorčiti na obeh straneh pri Friderikovu Dvino; severno od Dveta je mali oddelek došel na zahodni breg. Naprej potisnjene poljske straže so se izognile severovzhodno od Smorgona premočnemu napadu sovražnika.

Voja skupina maršala princa Leopolda Bavarskega. Položaj se ni izpremenil.

Voja skupina generala pl. Linsingena.

Potem, ko smo med Verbno in Korzovom ustavili ruske napade, smo sprednji lok pri Verbnu umaknili pred napadom, katerega smo pričakovali.

Armada generala grofa pl. Bothmerja.

Iz vzemši malih bojev na predpolju nobenih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

Rusi nadaljujejo svoje napade proti našim krilom, pa so imeli uspeh le na severu pri Werbenu.

Na jugozapadni meji Bukovine se pripravljajo sovražnik na podjetje proti Jakobbeniju. Njegovi poizkusi, da bi pridobil cesto v Borsu (smer Marmaros-Sziget), ki je zaprta pri Kirlibabi, potom ovinka čez prelaz Prislav (severozahodno od Kirlibabe), so se izjalovili. Močnejše ruske sile napadajo dolžino gornjega Pruta. Tu so se včeraj pri Jamni in Tatarovu ljuto bojevali. Dohodi do prelaza Jablonica so pa trdno v naših rokah. Potemtakem so se doslej vsi napori sovražnika, da bi si pridobil vhod na ogrsko ozemlje, izjalovili na trdovratnem odporu armade Pflanzer-Baltin.

Pri armadah Bothmer in Böhm-Ermolli je mirno.

Kakor je bilo pričakovati, je došlo včeraj ob spodnji Lipi in pri Werbenu do težkih bojev, ki so sledili 48 urnemu obstreljevanju, ki se je večkrat povišalo do bobnečega ognja. Našim četam se je sicer posrečilo, da so zadržale sovražni sunek pri Werbenu, vendar je sovražnik končno mogel ob izlivu Lipe doseči nekaj uspehov, zato je bilo umestno, da se je izpraznil tudi sosednji odsek Werbena.

RUSI PROTI LINSINGENU.

Berlin, 21. julija. (Kor. ur.) »Lokalanzeiger« pravi: Zdi se, da zbira proti Linsingenovi armadi sovražnik vse razpoložljive sile. Sovražniku tega ne zamerimo, ker ogroža Linsingen rusko središče. Linsingen je vsekakor previden in je umaknil na enem mestu nekoliko svoje čete, kar ne vpliva na splošen položaj. Dosedanje izkušnje bi pač bile morale naučiti Ruse, da ne bodo njih napadi na Hindenburga uspeli; krvavo so bili poraženi, ko so ga zopet napadli.

NAJVIŠJA GORA V BUKOVINI ZOPET OSVOJENA.

Iz Bukovine se poroča o krepkih in posrečenih sunkih naših čet. Našim poizvedovalnim četam se je posrečilo pregnati kozake z Giumalau-a, najvišjega vrha v Bukovini, pregnati in se polastiti najvažnejših višin.

NEMSKA LETALA NA VZHODU.

Berlin. Iz Helsingforsa: V Revalu je povzročil zračni napad Nemcev velike požare. Iz Petrograda se uradno javlja, da nemški letalci živahnejše nastopajo na bojni črti od Dvine do Pinska.

SLABA LETINA IN LAKOTA V RUSIJI.

Kodanj, 21. julija. Ministrski predsednik Stürmer je pisмено opozoril predsednika preživljalnega urada Novnova, da se pričakuje slaba letina in lakota v gubernijah Orenburg in Samara kakor tudi v Turgaj in na Uralu in zahteva primernih ukrepov.

ODSTOP RUSKEGA POLJEDELSKEGA MINISTRA.

Kodanj, 21. julija. »Russkoe Slovo« javlja, da je vložil prošnjo za odstop poljedelski minister Navmov.

RUSKI ZUNANJI MINISTER ZBOLEL.

Stockholm. Ruski zunanji minister Sazonov je zbolel; razburili so se mu in odpovedali živci. Minister je bil na posvetih v glavnem stanu še popolnoma zdrav, a zdaj ni sposoben za nobeno delo. Na zapoved zdravniškov se je moral s posebnim vlakom takoj odpeljati v neki sanatorij. Molena sta močno tudi vid in sluh; boje se, da mu bo oboel duh. V Petrogradu zelo dvomijo, če se bo mogel vrniti na svoje mesto.

NOVA RUSKA ZASTAVA.

Poroča se, da nameravajo Rusi po vojski izpremeniti svojo zastavo v črno-belo-rumeno.

RUSKA ROPARSKA TOLPA.

Stockholm. V Kijevu se je pričela razprava pri vojnem sodišču radi uničenja in ropanja na gališkem posestvu grofa Goluhovskega po ruskih častnikih in vojaki ob času, ko so imeli tiste kraje, kjer leži navedeno posestvo, zasedeno z Rusi. Poleg mnogo drugih sta obtožena poročnik 1. kozškega polka Zrozednicki in nadzornik intendature 24. armadnega zbora, ritmojster Čečod. Obtožnica navaja dobesedno: »Dokazano je, da je sestavil ritmojster Čečod roparsko tolpo častnikov, vojakov in uradnikov intendance, ki je po načrtu plenila posestva v zasedenem ozemlju.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. julija. Veliki glavni stan: Napad Angležev pri Fromelles 19. julija, o katerem se je poročalo včeraj, sta izvedli, kakor se je dognalo, dve močni diviziji. Hrabra bavarska divizija, na katere bojni odsek je tudi zadel napad, je naštel nad 2000 mrličev sovražnika na predpolju in je izročila dozdej 484 ujetnikov (med njimi 10 častnikov) kakor tudi 16 strojnih pušk.

Sovražnik je izvedel včeraj na obeh bregovih Somme, kakor se je pričakovalo, glavni udarec, ki se je izjalovil.

Napadati so pričeli po krepki pripravi s topovi na bojni črti skoraj 40 km, od južno od Pozieres do zahodno od Vermand-Ovillers v številnih valovih. Nad 17 divizij z nad 200.000 mož je napadalo. Uspeh, ki ga je dosegel sovražnik, je malenkosten; prvo črto neke nemške divizije, široko približno 3 km, južno od Hardecourt, je potisnil iz najsprejnejših jarkov v 800 metrov za njimi ležeče najbližje jarke; sovražni oddelki so tudi vdrl v naprej šleki mali gozd severozahodno od Vermand-Ovillers.

Na celi ostali bojni črti so se razbili divji sovražni naskoki na hrabri, smrti ne boječi se zvestobi do dolžnosti naših čet z izrednimi izgubami za sovražnika.

Presenetljiv naskok angleških jezdecov za vojsko v jarkih seveda na tem uspehu ni ničesar izpremenil. Ujetih je dozdej 17 častnikov in okroglo 1200 mož.

Z ostale boje črte se ni poročalo o dogodkih, ki bi bili posebno važni. Delovanje topništva in metalcev min se je od časa do časa pomnožilo južno od prekopa La Bassée in severozahodno od Lens, dalje v Argonih in na obeh straneh Moze. Severno od Vendresse (ozemlje Aisne) so napredovali mali francoski oddelki po brezuspešni razstrelbi; udrtno so zasedli naši.

Neko v zračnem boju sestreljeno sovražno letalo leži razbito južno od Pozieres, drugo je padlo v naše roke severovzhodno od Bapaume.

Z angleško-francoske strani se z zelo prozornim namenom poizkušajo širiti najnačilnejše bajke o izgubah Nemcev pri

Somme. Iz Polahu se brzojavljajo n. pr. celemu svetu, da so našli spis, ki pove, da je neki bataljon 119. rezervnega polka, ki je štel 1100 mož, jih izgubil 960, dva druga bataljona istega polka naj sta pa izgubila nad polovico svojega stanja. Da označimo take čenče in da pomirimo švabsko domovino polka, pripomnimo, da so vse izgube polka, za katerega gre, na srečo v zadnjih tednih do včeraj znašale nekaj malega nad 500 mož, torej približno četrtino angleškega podatka, dasi se mora tudi to obznavati samoposebi.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

20. julija ob 11. ponoči: Severno od Somme smo utrjevali dopolne osvoje ne postojanke, svojo napadalno črto smo razširili popoldne južno od Somme in smo vzeli prve nemške postojanke od Estrees do višini Vermand-Villers. Med boji podnevi smo ujeli na obeh bregovih približno 2900 mož, med njimi 30 častnikov; zaplenili smo 3 topove, približno 30 strojnih pušk in veliko blaga.

Na desnem bregu Moze smo nadaljevali naše napredovanje v boju z ročnimi granatami zahodno od utrdb Thiaumont. V odseku Fleury smo ujeli dopoldne 300 mož, med njimi 8 častnikov.

Letalci. Naši letalci, določeni, da mečejo bombe, so podvzeli ponoči na 20. t. m. veliko podjetij. Veliko krogelj so vrgli na kolodvore Thonville, Montmedy, Briulles, na tabora pri Azannes in pri Aniens. Neki drugi letalec je vrigel 8 težkih granat na vojaške naprave pri Loerrach severozahodno od Basela.

Angleško uradno poročilo.

London, 20. julija. (Kor. ur.) General Haig poroča: V gozdu Delville in Longueval smo nekoliko napredovali. Boj traja dalje. Mi smo prenesli našo črto med Longueval in Bazentin, ugrabili nekaj ujetnikov in zaplenili en top. Naši metalci bomb so vzhodno od Lipske utrdb prišli precej naprej.

Dnevnik, ki smo ga našli pri nekem ujetem nemškem poveljujočem častniku, dokazuje, da je 6. bavarski polk, ki je stal Angležem nasproti pri Montaubanu, v boju 1. julija izgubil od 3500 mož 3000. Nek drugi spis dokazuje, da je en bataljon 190. polka izgubil 980 mož od 1100 mož, medtem ko sta dva druga bataljona istega polka izgubila vsak več kot polovico mož. (Glej tozadevni popravek nemškega vojnega vodstva. Op. ur.)

London, 20. julija. (K. u.) Severno od črte Basentin-Longueval smo prodrli kljub trdovratnemu odporu 1000 jardov. Težki boji se bijejo dalje pri severnih izrastkih vasi Longueval in gozda Delville.

Nemška grožnja Francozom.

Berlin, 20. julija. (Kor. ur.) Wolff javlja: Veliki glavni stan:

Ponoči od 17. na 18. julija so francoski letalci zopet napadli odprto mesto: mali kraj Kandern v Schwarzwald, kjer so ubili eno ženo z njenimi štirimi otroci. Po današnjih izpopolnjenih poročilih so napadli tudi kraja Holzen in Mappach v Schwarzwald; kjer so napravili le malo škode. Vsi trije navedeni kraji leže onstran reke Ren, izven operacijskega ozemlja; vojaško važni niso. Nemški letalci so napadli dozdaj le trdnjave ali take naprave v krajih, ki leže v operacijskem ozemlju: železniška križišča, tabori čet ali naklada lišča, ki so v neposredni zvezi z operacijami. Ponovni francoski napad na vojaško nevažne male kraje v Schwarzwald kaže, kakor tudi napada na Freiburg in Karlsruhe, da namenoma napadajo letalci mirno, neoboroženo prebivalstvo zaledja in ne vojaških naprav ali čet. Poizkusi francoskega vojnega vodstva, da bi jih opravičili kot vračilne ukrepe, ne drže; nasprotno: prisilili nas bodo, da bomo naše močne bojne skupine, katerih še nismo porabljali za metanje bomb, uporabljali v ta namen. Veliko sovražnih francoskih mest izven operacijskega ozemlja je izpostavljenih našim zračnim skupinam pred našimi črtami.

Velikanske sovražne čete razbite.

Berlin, 21. julija. »Lokalanzeiger« javlja: Sovražniki so se oddčili, da še enkrat nastopijo z vsemi silami, ker je za nje le tako mogoče kaj doseči; njih napor se je popolnoma izjalovil. Zahodno od Lille sta nastopili dve diviziji proti eni bavarski; računali so, da bodo s to premočjo Bavarce vrgli, a na ta napad bo sovražnik še dolgo mislil. Pred našo bojno črto leži nad 2000 mrljev, če izvzamemo tisti 480 ujetnikov, s katerimi so se zadovoljili Bavarci. Kakšne slabe izkušnje je povsod napravil sovražnik, nam dokazuje, ker je popustil tudi 16 strojnih pušk. Na celi 40 km dolgi bojni črti pri Somme je poizkušal sovražnik napad, ki nas ni nikakor presenetil. Na našo bojno črto so vrgli 17 sovražnih divizij, da bi morali poročati, da so prebili našo bojno črto, kar željno pričakujejo v Parizu in v Londonu. Le na enem mestu se je posrečilo sovražniku, da je zasedel dru-

go črto; povsod drugod so se na najbolj krvavi način odbili napadi. Tudi laiku je jasno, da s takimi sredstvi podvzeti napad, ki je tako malo dosegel, pomenja poraz. Ni nam jasno, kaj naj dosežejo angleški jezdeci v tej stoječi vojski za postojanke. Nismo tako skromni, kakor je poročilo nemškega generalnega štaba in pravimo, da je tako postopanje blazno.

Bitka na zahodu.

Berlin, 21. julija. O ofenzivi na zahodu piše »Berliner Tageblatt« na čelu lista: Če presojamo položaj glede na včerajšnji dan bitke, lahko popolnoma zaupamo nadaljevanju. S svojim strašnim sunkom so priborili sovražniki le na nekaterih mestih krajne uspehe, a zabraniti niso mogli, da so Nemci še ujeli njih častnike in 1200 mož. Včerajšnji dan je bil dan uspeha nemških čet, ki so ustavile mogočen naskok cele sovražne bojne črte.

Tri nove zamorske divizije ob reki Somme.

Haag, 21. julija. Kakor poroča dopisnik lista »Het Vaderland«, se bore sedaj ob reki Somme tri nove divizije zamorcev. Poveljuje jim francoski general Puyperoux.

Angleži izstrelili od začetka julija 11 milijonov granat.

Genf, 20. julija. »Eclair« javlja: Angleži so izstrelili od začetka meseca julija na zahodni bojni črti 11 milijonov granat; z dosedanjjo silo zato ofenzive ne morejo nadaljevati več mesecev.

Angleške izgube.

Rotterdam, 21. julija. Angleški izkaz izgub od 1. do 18. julija navaja imena 8421 častnikov in 42.740 vojakov.

Blaznost.

Haag, 21. julija. Nedavno odstopivši angleški minister Wellborne je rekel na nekem shodu: Ne verujte, da se že vojska bliža svojemu koncu. Delo, ki nas še čaka, potrebuje vrsto let. Naha-jamo se le pri začetku naloge, ki smo si jo postavili.

Obsodba Casementa.

Rotterdam, 21. julija. V tukajšnjih krogih, ki dobro poznajo angleške razmere, sodijo, da bo potrditev smrtne obsodbe proti siru Casementu le formalna in da ga bo kralj pomilostil. Pravijo, da se državni voditelji na Angleškem ne bodo upali v sedanjem, za Angleško tako resnem času povzročiti nov izbruh strati na Irskem, kar bi se gotovo zgodilo, če bi usmrtili Casementa.

Kakor se od druge strani poroča, Casementu pritožba na zgornjo zbornico ni dovoljena, vendar pa sme prositi kralja za pomiloščenie. Sodijo pa, da Casement tega ne bo storil.

Dogodki na Balkanu.

Bolgarske stranke in zunanja politika.

Sofija, 20. julija. Nesoglasje v sobranju je bilo zgolj notranjepolitičnega značaja, ker so demokrati zahtevali, da naj se zakon o preživljanju reši pred proračunom. Vlada je to odklonila in se sprijaznila s trimesečnim proračunom. Značilen je govor skrajnega rusofila Todorova, ki je med pritrjevanjem cele zbornice poudarjal, da je bolgarska politika zavzela trden, neomajen kurz in doseгла vidne uspehe. Ta kurz ni kurz samo ene stranke, ampak vseh bolgarskih strank. Prav to poudarja v Gešovem glasilu bivši minister Pejev, kakor tudi podpredsednik Momčilov, ki pravi, da so vse stranke sprejele Radoslavovo zunanjo politiko za svojo. Radoslavov stoji danes bolj trdno kakor le kedaj.

10 agrarcev za Radoslavova.

Sofija, 20. julija. (Kor. ur.) Deset poslancev agrarne stranke je v današnji seji sobranja izjavilo, da izstopijo iz stranke in pristopijo k vladni stranki.

Rumunske konference in strelivo.

Pred nekaj dnevi sta bila naš in nemški poslanik pri Bratianuju. V Londonu je Grey sprejel rumunskega poslanika. V Rimu se je Sonnino razgovarjal z rumunskim poslanikom knezom Ghika že četrtič, odkar je prišlo do krize med Italijo in Nemčijo. Pred par dnevi je Bratianu v ministrskem svetu poročal o razgovorih z diplomatami. V kratkem se baje vrši kronski svet v Bukareštu. Na angleškem poslaništvu v Bukareštu se ententini poslaniki posvetojujejo o novem skupnem koraku. »Berliner Tageblatt« poroča iz Bukarešta, da je Rusija sedaj dovolila izvoz zadržanega rumunskega streliva. 30 vagonov je že dospelo v Rumunijo. Sporazum glede streliva ni brez pomena za razmerje Rumunije do entente. »Az Est« poroča iz Bukarešta, da se politični položaj ni izpremenil. Francoski poslanik Blondel je izjavil nekemu časnikarju, da ni res, da so ententini poslaniki v zadnjih dneh s skupno noto hoteli Rumunijo prisiliti do vojne. Pač ententini diplomati govorijo vsak dan s Bratianujem in ga skušajo prepričati, da je sedaj prišel trenutek, ko naj Rumunija napove vojno. Rusija je res dovolila izvoz rumunskega streliva.

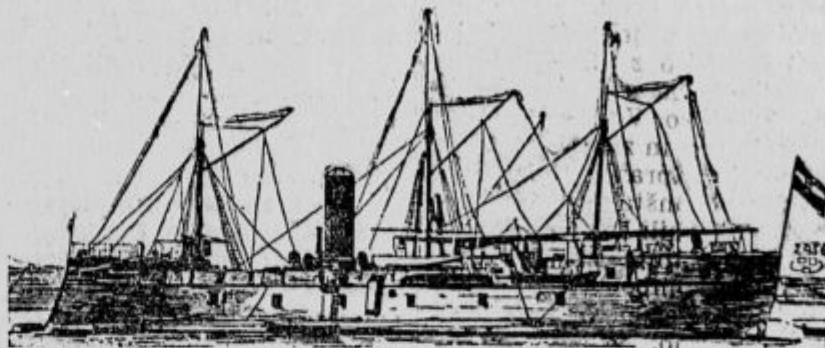
K 50 letnici bilke pri V.su.

Kapitan baron Sterneck.

Admiral Tegetthoff.

Bojna ladja »Nadvojvoda Ferdinand Maks«.

Glavna ofenziva bo trajala dva meseca.

Lugano, 21. julija. Milanskim listom brzojavljajo iz Londona; da bo trajala glavna ofenziva, kakor sodijo merodajni angleški krogi, dva meseca. Upajo, da bodo zlomili v tem času odpor sovražnika in da bodo nato priborili zmagovit mir.

Boji med Arabci in Angleži.

Kolin, 21. julija. »Novoe Vremja« poroča: Zadnje dni so se ponovno vršili boji med Arabci in med pod poveljstvom generala Lake stoječimi angleškimi četami v Mezopotamiji, ki so za Angleže bili zelo izgubepolni.

Judovska republika v Palestini?

Genf, 21. julija. »Gazette de Lausanne« poroča, da so se med Turčijo in Združenimi državami vršila pogajanja, da se ustanovi v Palestini judovska republika.

Razna poročila.

Papež in knez iz Monaka.

Lugano, 21. julija. Papež je sprejel v avdijenci kneza iz Monaka. Francoski katoličani govorijo o njegovem posredovanju za spravo Francije z Vatikanom.

Predsednik osrednjih državnih zborov.

Dunaj, 21. julija. »Parl. Korr.« poroča da se bodo v septembru sešli predsedniki nemškega, ogrskega, turškega in bivšega avstrijskega državnega zbora. Govorili bodo o politiki.

Sporazum med Mehiko in Združenimi državami.

Genf, 21. julija. »Newyork Herald« poroča iz Washingtona: Združene države in Mehika so se sporazumele, da izroče ureditev spora med obema vladama komisiji, ki sestoji iz po 3 zastopnikov obeh držav. Ta sporazum se je včeraj sklenil.

Američani zahtevajo, naj Wilson »ostro« nastopi proti Angliji.

London, 20. julija. (K. u.) »Daily Telegraph« javlja iz New Yorka: V Združenih državah se dela v velikem slogu proti Angliji, ki poizkuša zabraniti trgovino z njenimi sovražniki. Vse ameriško časopisje zahteva, naj pošlje Wilson najostrejšo noto Angliji glede na obrambo ameriških koristi.

Povratak nemškega trgovskega podvodenega čolna »Deutschland«.

Kodanj. »National Tidende« poroča iz Londona: Ameriške mornariške oblasti so naročile kapitanu Königu, naj vozi pod vodo, dokler se bo nahaja v ameriskem ozemlju, da ne bo v nevarnosti plovba ladij.

Dnevne novice.

+ Splošno sv. obhajilo mladine dne 30. julija 1916. Sv. oče Benedikt XV. je naročil vsem škofom v Evropi, naj poskrbe, da bo mladina obojega spola dne 30. julija, nedeljo, čim slovesneje prejela sv. obhajilo in darovala na namen sv. očeta. Vslod tega naroča kn. šk. ordinariat ljubljanski vsem p. n. č. dušnim pastirjem, naj mladino na željo našega svetega očeta opozore in jo k mizi Gospodovi povabijo. Naj se molitve vse mladine združijo z molitvami sv. očeta in sežejo pred božji prestol, da nam Bog kmalu podeli končno zmago in zaželjeni mir.

+ Knjiga »Slovensche Kriegs- und Soldatenlieder«, ki jo je izdal dr.

Rudolf pl. Andrejka je vzbudila tudi že na Dunaju veliko pozornosti. Sprejeta je bila v Dunajsko vojno razstavo ter se ondaj tudi prodaja. »Neues Wien. Tagblatt« z dne 18. junija t. l. prinaša tem povodom o knjigi zelo prijazno poročilo. Veseli nas, da bode po tej zaslužni knjigi širši svet spoznal dosedaj tako malo znani slovenski narod in njega vrline. (Knjiga je izšla v založbi Katoliške Bukvarne, cena 3 K.)

+ Ministrska posvetovanja v Budimpešti so zaenkrat končana, nadaljevali jih bodo menda prihodnji teden na Dunaju.

Madžari na Dunaju. Grofa Andrássy in Appony sta imela nove razgovore z zunanjim ministrom baronom Burianom, ki je včeraj eno uro poročal cesarju. Predno gresta k cesarju, morata Appony in Andrássy govoriti še s Tizso, in zato sta odšla iz Dunaja. Neodvisnež grof Karoly je izjavil, da se je prišel na Dunaj poučiti o položaju, ker sta odšla ona dva, je odšel tudi on v Budimpešto.

Dodelitev srečk »Rdečega križa« se je izvršila na ta način, da dobi vsak, kdor se je oglasil za do 10 prostih ali do 100 srečk z enoletno zaporo, polno število prijavljenih srečk. Podpisovalci 11—15 kosov dobe 11 srečk, 16—20 kosov 14 srečk itd. Pri večjem številu prijavljenih srečk se je pa moglo dodeliti le 25%. Pri srečkah z zaporno dobo je izpadla dodelitev sveda ugodneje in pade le do 60% prijavljenega števila.

+ Duhovniška vest. Č. g. Josip Ozmeč, župnik in deželni poslanec v Ljutomeru, je imenovan za kneževsko-fijskega duhovnega svetovalca.

— Oseba vest. Cesar je podelil davčnemu nadupravitelju Ivanu Majcenju v Gradcu o priliki upokojitve naslov česarškega svetnika.

— Važni sklepi glede aprovizacije. Dne 18. in 19. julija se je vršilo plenarno zborovanje prisednikov aprovizacijskega odbora. Splošna želja je, da se vsa vprašanja prehrane obravnavajo centralno. Glede navijanja cen so sprejeli predlog na vlado, da naj uradno zasleduje navijalce; nepoštenne elemente naj izključi iz trgovine, prepove naj »veržno« trgovino in zajezi inseriranje blaga po časopisju. Nato so bili sprejeti važni predlogi glede mesa, masti, olja, odprave prekupčevalcev, pravične in nagle razdelitve blaga med konsumente, o porabi kave in ovsenih izdelkov za prehrano prebivalstva. Dosti je bilo tudi govora o ureditvi letošnje sadne letine in porabe letošnjega ječmena.

— Davčni načrti in nasveti. Nemška narodna zveza je vladi izročila spomenico, v kateri zahteva, da se mora obresti vojnih dolgov kriti z novimi dohodki in ne z novimi dolgi. Zato predlaga: Odpravi naj se 15odstotni popust pri zemljiškem davku in bolj obdavči veliko posest, progresivne pribitke pri višjih stopnjah dohodnine, pri splošni pridobitni naj se opusti kontingentiranje prvega in drugega razreda, pri posebno dobičkanosnih družbah naj se uvede pribitke in končno temeljito reformira rentni davek in uvede premoženjski davek. Država naj ima svoj delež pri kartelnih dobičkih, zlasti pri sladkorju, petroleju, spiritu in železu; veletrgovino s premožem naj prevzame država. Uvedejo naj se nove, zvišajo pa obstoječe pristojbine, tako n. pr. pri dedščinah, pri ustanovitvi in povišanju kapitala pri akcijskih družbah, zviša naj se davek od tanjem in uvede pristojbina za reklamo. — Znatno naj se zvišajo dohodki pri pošti in državni železnici. Vsi ti predlogi naj se izvedejo v takem obsegu in tako visoko, da bodo krite sedanje obresti, dočim naj se za nadaljno potrebščino poskrbi šele po vojni. — Iz predlogov ne govori nihče drug kakor znani dr. Steinwender.

Iz Črnomlja se poroča: Č. g. Anton Zalokar (kaplan v Črnomlju) ne bo šel v Črni vrh nad Idrijo, kakor je bilo poročano, pač pa ostane še nadalje v Črnomlju.

Smrtna kosa. Umrl je v Mariboru bivši strojnik Cirilove tiskarne Matko Körber, star 31 let. — Na Lilaškem vrhu je umrl samski posestnik Josip Jaušnik, star 58 let. — V Ritoznoju pri Slov. Bistrici je umrl dr. Josip Ljaušnik. — V bolnici v Celju je umrl rudar Anton Rahle. — V bolnici v Celju je umrl Matej Hvalec, posestnik in gostilničar v Jurklostru.

Odlikovanje. Cesar je podelil vojaški zaslužni križec 2. vrste z vojno dekoracijo polkovniku Alfredu Podboj pl. Cenetov sedaj v Pulju.

Ogrska moka. Budimpešta, 21. julija. (Kor. ur.) Uradni list prinaša vladno naredbo o mletju in prodaji pšenične in ržene moke. Pšenico, ki nima več nego 2% tuje primesi in ima na hl 76 kg teže, je treba izmleti do 80%. Iz teh 80% se lahko napravi tri vrste moke in sicer 15% nularce, 20% moke za kuho (približno stara št. 2) in 45% moke za kruh. Rž je treba pri teži 71 kg za hl izmleti do 82%. — Dne 22. julija stopijo v veljavo tudi nove najvišje cene za pšenično in rženo moko in za pšenične, ržene in ječmenove otrobe. Cena se giblje po raznih krajih za pšenično fino moko med 96 in 95 K, pri moki za kuho med 60 in 59 K, pri moki za kruh med 42.20 in 40 K, pri rženi moki pa med 45.85 in 44.65 K. Najvišja cena za otrobe je po celi deželi 25 K.

Dr. Antonu Defarju odrezali nogo. Zadnjič smo poročali, da je bil nadporoč. avditor dr. A. Defar na tirolskem bojišču težko ranjen. Vendar je bilo upati, da mu ohranijo nogo. Sedaj pa je došla težka vest, da so mu morali odrezati nogo, da ga ohranijo pri življenju.

Duhovščina in vojna. V zvezi nemških krščansko socialnih poslancev se je govorilo o gospodarskem položaju dušnih pastirjev. Nujno je potrebna odločna vladna pomoč. Bivši minister Geßmann je dokazal, da so bile vse dosedanje vojne podpore nezadostne. Nezadostno bi bilo poleg teh vojnih podpor še celo zvišanje kongruje, kakor je je vlada nameravala pred 10. leti. K vladi pojde posebna deputacija, da naj primerno zviša dosedaj dovoljene podpore. Naprosili so tudi dunajskega kardinala nadškofa dr. Piffla za pomoč pri tej akciji.

Nadučitelj v Košani g. Maks Jovan piše, da se nahaja že od aprila v Nikšiću v Črni Gori pri okrožnem vojnem poveljstvu kot šolski poročevalec in nadzornik ljudskih šol v okrožju Nikšića. Bog daj, da se zopet zdravi in vesel, kot je bil, povrne v domovino, ki jo tako iskreno ljubi.

Kupčije in pogodbe z navijalci cen — so neveljavne. Dne 14. julija t. l. je izdalo najvišje sodišče na Dunaju jako važno razsodbo, ki zavzema edino pravo stališče in s katero se bo vsaj nekoliko omejilo delovanje prekupčevalcev živili, ker jih zakon ne bo ščitil pri dobavnih pogodbah. Budapeštanski trgovec H. Zucker je tožil vinskega veletržca v Bocnu J. Fürsta na plačilo 81.000 K, ker mu ta ni dobavil 3000 hl vina, ki se je naročilo vsled kupne pogodbe. Toženec je ugovarjal, da je kupna pogodba neveljavna in da zato ni obvezan naročeno vino dobaviti, ker se je naročitelj izkazal kot navijalec cen, ki je hotel tako veliko množino vina kupiti le za izrabo konjunktura, da bi iz poznejšega zvišanja cen imel dobiček, ne pa da bi vino poprej prodal že določnim trgovcem ali konsumentom. Tožitelj se pred pričetkom vojne ni bavil z vinsko kupčijo, ampak je izvrševal trgovino s steklom in svetilkami. Tožitelj je odgovoril, da toženca nič ne briga, za kak namen naročitelj vino kupi. Prekupovanje je v vojni in miru dovoljeno. Naročena vina so pa sicer namenjena za prodajo na Ogrskem in ne v Avstriji. Trgovsko sodišče je tožbo zavrnilo, ker je tožitelj že kupil 4200 hl in da že v tem — tudi če bi ne napravil nadaljnjih naročil — leži vsled odredbe prepovedan nakup večjih množin blaga. Jasen namen tožiteljevih kupcij ni, da bi spravil blago v promet, ampak da bi pri kaki ob času kupa morda popolnoma nedoloten, toda pri vladajočih abnormálnih razmerah dosegel prihodki blago z dobičkom prodal. Priziv se je kot neutemeljen zavrnil in razsodba najvišjega sodišča poudarja, da vsebuje zadevna kupna pogodba v resnici kaznivo dejanje vsled nakupa nepogrešne potrebščine, da bi se nje cena zvišala, to je zato, ker je tožitelj šele med vojno, marca 1915, priglasil vinsko trgovino, toda še vedno izvršuje svojo prejšnjo obit (trgovino s svetilkami in steklom); ako torej uveljavlja, da je vsled vojnih razmer veliko podjetnikov prisiljenih, da se na drug način kakor pred vojno gospodarsko pečajo, to ne velja za tožitelja, kajti v dejstvu, da si je izvolil vinsko trgovino kot posel, leži

vtemeljeno domnevanje, da mu ni šlo pri tem za to, da bi prebivalstvo preskrboval z vinom, ampak za to, da bi v kratkem času dosegel izreden dobiček v breme splošnosti. To je tembolj gotovo, če se vpoštevata, da je tožitelj pred naročilom teh 3000 hl v kratki dobi treh dni že 4200 hl vina od toženca kupil. Nakup tako velike blagovne množine vpliva brez vsakega dvoma v visoki meri na zvišanje cen.

Razpust društva. Koroška deželna vlada je društvo »Drava« v Beljaku na podlagi določb § 24 postave od 15. novembra 1867 razpustila.

Nove maše na Koroškem. Dne 9. julija je v St. Rupertu pri Velikovcu daroval novo sv. mašo č. g. Alojzij Skrinar; v Blači na Zili je 29. junija daroval novo mašo č. g. Jakob Mošic.

Ogrski Slovenci. 25letnico svoje ga mašništva praznuje te dni preč. g. Stefan Kocijan, župnik v Števanovcih.

Padel je v bojih z Rusi c. kr. major Jožef Trojer.

V ruskem ujetništvu sta rezerv. poročnik Martin Ferenčak iz Šmarja pri Jelšah in rezerv. praporščak Jožef Ferk iz Čeršaka pri St. Ilju.

Koze na Kranjskem. Dunaj, 20. julija. (Kor. ur.) Na Kranjskem je obbolelo na kozah od 9. do 15. julija v Veliki Dolini (okraj Krško) 11 oseb.

Iz ruskega ujetništva se je po 13 mesecih oglašil Ivan Rotar, doma iz Dragomira št. 11.

Tudi dimnikarji postanejo dražji. Štajersko cesarsko namestništvo je dovolilo zvezi štajerskih dimnikarskih družb, da smejo dimnikarji podražiti dimnikarska dela za 15 odstotkov.

Strelna ubila šest volov. »Slov. Gospodar« poroča: Hudo neurje dne 11. julija je povzročilo tudi po Gornjem Štajerskem veliko škodo. V vasi Hafning pri Vordernbergu je strelna treščila v čredo goveje živine, ki se je pasla na pašniku, in je usmrtila šest volov. Ker so našli ubite živali šele dva dni pozneje, je meso že močno smrdelo in ni bilo užitno. Škoda znaša 6800 K.

Morsega psa, dolgega nekako 3 m in teškega 150 kg so ujeli blizu Zadra.

Primerske novice.

Otroški vrtec »Slovenske Straže« v tržaški okolici. Sv. Križ pri Trstu. Tukajšnji otroški vrtec »Slov. Straže« je zaključil šolsko leto s prireditvijo v korist vdovam in žrtvam padlih vojakov. Sodelovali so otročiči in nekatere članice tukajšnje Marijine družbe. Prireditve se je izvršila v splošno zadovoljnost. Glavno zaslugu ima pri tem vrtačarica Julija Virk, ki je z velikim trudom in požrtvovalnostjo izveščala otročiče, da so neustrašeno nastopili. Čisti dobiček, po odbitih stroških za slaščice in pokalnice otročičem, znaša 230 K, ki se je izročil cesarskemu komisariju v Trstu.

Teden »Rdečega križa« v Trstu in Istri je donesl 166.269 K 15 vin. čistega dobička; od tega je prejel »Rdeči križ« 110.846 K 10 vin., ostanek v znesku 55.423 K 05 vin. se je izročil zakladu za mladinsko skrbstvo.

Ponikve na Tolminskem. Tu pri nas, kjer stojimo prav v bližini bojišča in odkoder imamo lep razgled na bojišče, smo praznovali dne 16. t. m. izredno slovesnost; vpokojeni župnik g. Josip Golja je imel ta dan svojo zlato mašo. Jubilant je bil rojen v sosednji podmelski fari 19. februarja 1839, posvečen je bil 15. jul. 1866. Služboval je kot kaplan dve leti v Podbrdu, dve leti v Volčah, kot vikar dvanaest let tu pri nas na Ponikvah in osem let na Kamnem, naposled kot župnik 21 let v Kožbani; pred petimi leti je stopil v pokoj in se nastanil v Solkanu; vojska ga je pred letom dni prignala v našo mirno vasico, kjer vidimo sicer v bližini bojni nemir, a sami živimo v blaženem miru. — Slovesnost zlate maše se je vršila v najlepšem vremenu ob udeležbi sosednje duhovščine in velikega števila ljudstva za sedanje razmere res sijajno; ljudstvo je pokazalo, kako spoštuje in ljubi svojega bivšega mnogoletnega dušnega pastirja. Vlič. g. župnik Iv. Kovačič iz Podmelca je imel krasen in ginljiv cerkven govor. Jubilant, ki je pokazal na ta dan zopet svoje blago srce s tem, da je daroval za tukajšnje reveže 100 K in revežem v Podmelski fari 150 K, je kljub svoji visoki starosti še vedno krepkega in trdnega zdravja, katerega mu Bog ohrani še mnogo let.

Šole za begunce v Gradcu. Tržaški list »Lavoratore« priobčuje dalje poročilo o lepem razvoju italijanskega šolstva vseh stopenj in panog v preteklem šolskem letu v Gradcu. Deželni glavni in podpredsednik »Osrednjega odbora za begunce z juga na Dunaju« dr. Faidutti si je pridobil tu s svojo spretnostjo velike zasluge.

Smrtna kosa. Umrla je v Selcih pri Škofiji Loki na Gorenjskem Ivanka Kovačič, odbornica ženskega delavskega društva »Skalnica« v Gorici. Blaga

pokojnica je bila od Sv. Lucije. Ko se je začela vojska z Italijo, so jo po sili gnali v barake v Steinklam. Tam je obolela. Dolgo se ni mogla rešiti iz barak, čeprav je imela dovolj svojih sredstev za življenje. Ko se je vendar le rešila, je bila nekoliko časa v Ljubljani, potem pa se je že močno bolna preselila v Selce, kjer je umrla. Blaga pokojnica je bila za društveno delovanje zelo vnetja. Vdila je tudi molitev vednega češčenja v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Mili Jezus, ki ga je tako častila v presv. zakramentu, naj ji bo milostljiv! Svetila ji večna luč! — Umrl je na Proseku g. Alojzij Bunc, šolski ravnatelj v pokouju in posestnik na Proseku. V Dolini je deloval 32 let, dokler ni stopil v pokoj.

Umestna prepoved. V kopališču »Excelsior« v Barkovljah pri Trstu so postale razmere tako škandalozne, da je javna oblast strogo prepovedala, da bi moški hodili v ženski oddelek.

Na Begunjski ponesrečena gospa se nahaja na kirurškem oddelku ljubljanske deželne bolnišnice. Piše se Vidmar Rudolfa, 29 let stara soproga c. kr. okr. sodnika in predstojnika Franceta Vidmar, ki služi v Brucku ob Litvi, stanujoča v Radovljici. Ponesrečila je na Begunjski ter si je poškodovala levo nogo in na čelu. Pri tej nesreči se je, kakor znano, ubil načelnik davčnega urada v Radovljici, gosp. Korbar.

Iz strahu pred aretacijo je skočil v Trstu iz tretjega nadstropja 31 letni Rok L. Zasačili so ga bili, ko je hotel vlomiti v neko stanovanje. Ob skoku si je zlomil obe nogi ob gležnju. Prenesli so ga v bolnišnico.

Iz ruskega ujetništva se je po enem letu oglašil Karol Stanič, doma iz Bat pri Gorici.

Ljubljanske novice.

Ij V šentjakobskem prosvetnem društvu se vrši v nedeljo, dne 23. t. m., društveni zabavni večer. Začetek točno ob 8. uri.

Ij Trnovski kaplan č. g. Ivan Gogala je vpoklican kot vojni kurat ter ima biti v teku 24 ur v vojni službi.

Ij Odlikovan je bil za hrabrostno vedenje z bronasto hrabrostno svetinjo praporščak 17. pp. Ivan Ješe.

Ij Težko je obolel na trebušnem legarju g. sadjarski nadzornik Humek.

Ij Prodaja teletine. Mestna aprovizacija bo prodajala tudi jutri teletino. Kdor si jo hoče preskrbeti, naj se obrne do mesarjev v šolskem drevoredu, ki so z njo dobro založeni.

Ij Česa se vsega ne doseže s formalinom? V nekem kraju se je pripetil tale komičen slučaj: v neki družini je bila epidemija, in ko je bolnik ozdravil, je prišla oblast desinficirati stanovanje. Ko je bila pospravljena vsa obleka, so blastveni organi aparat zakurili in neprijetni duh se je že širil po stanovanju, a gospodinja je postajala nekako nervozna. Naposled se le ojunala in popraša oblastvene organe, če mogoče to tudi ne škodi moki in sladkorju. Ko je ta to pritrdil, je začela razgrinjati postelje ter izvlekla iz njih skrito lepo množino sladkorja v gradah in vreče moke. — Neprijetno sicer, a vendar bolj pokazati, kakor da bi dragocena živila zapadla pogubi in to vse je bil vspeh formalina. Ako dobro založena gospodinja še hodi za moko in sladkor po karte, zgodovina molči.

Ij Umrl so v Ljubljani: Julijana Lenič, hči najemnice hiše, 33 let. — Mihaela Bizjak, hči strojarskega pomočnika, 15 let. — Valentin Špendal, zapisovalec voz, 32 l. — Marija Jernejc, hči vdove, 14 mesecev. — Fran Jerovšek, hiralec, 74 let.

Ij Promoviral je v Pragi na tamošnjem češkem vseučilišču za doktorja prava odvetniški kandidat, sedaj v vojaški službi, g. Vladimir Boršttnik iz Ljubljane.

Ij Nekater stranke imajo grdo razvado, da hodijo na osrednjo komisijo po krušne, oziroma sladkorne ali kavine karte, kadar se jim baš zljubi, odnosno kadar se ravno spominjajo, da nimajo kart. Te brezbrizne stranke se vnovič opozarjajo, da so dnevi za izdajo navedenih kart določeni in da se med tednom izdajajo samo onim, ki so bili ob določenem dnevu res zadržani.

Ij Promoviran je bil za doktorja prava odvetniški kandidat pri dr. Egerju v Ljubljani, g. Franc Poje.

Ij Izgubil se je rožni venec iz biserne matice na zlati verižici. Na križu je vrezano: Spomin od Vide. Pošten najditelj naj ga blagovoli oddati v trgovini F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg 18.

Razne novice.

Cesarjevo darilo. Vpokojenemu nadučitelju in voditelju židovske Fran Jožefove jubilejne sirotišnice, Viljemu Dux v Lucku, ki ima osem sinov v voi-

ni službi, je cesar poslal posebno spominsko darilo, okrašeno z začetnicami najvišjega imena.

Laška verolomnost pred 50 leti. — Leta 1866 je poslala Avstrija nekaj čet tudi na Bavarsko, ki so stale s se eno pasavsko brigado pod poveljstvom podmaršala grofa Neipperga. Avstrijski armadi je pripadal tudi pešpolk št. 16 baron Wernhardt. Dne 14. junija so se spopadli Avstrijci pri Aschaffenburgu s prusko divizijo Goeben. Na desni strani Mena sta stala nasproti Prusom dva bataljona 16. pešpolka. Ta avstrijski polk je bil čisto laški. Njegovo moštvo je bilo iz Benečije, iz dopolnilnega okraja Treviso. Ko so ti zmagovalno prusko prodiranje dopustili, so prelomili svojo prisego in pozdravili Pruse z živahnim »evviva l'Italia, evviva la Prussia!« in se brez boja udali. Kakor je bila pred letom dni Italija in njen kralj nezvesta, tako se je pred 50 leti izneverilo 1500 Trevižanov. Nezvestoba Italijanov ni ravno tuja.

Umrl je na Dunaju vpokojeni major Ranko Medaković.

Proračun mesta Belgrada. Občina mesta Belgrad ima kljub težkim časom 800 tisoč kron prebitka. — O priliki zadnjega štetja hiš jih je bilo v Belgradu 8240.

V osmih dneh zaslužil milijon mark. Krmar K. iz Stavangerja je kupil nedavno parnik »Sirrah« za 2 milijona mark. Čez osem dni je prodal parnik neki danski paroplovni družbi, ki vozi za Angleže, za 3 milijone mark. Brez najmanjšega truda je torej v osmih dneh zaslužil milijon mark. Odkar je Nemčija otvorila podmorsko vojno, so se prevozne ladje in voznine neizmerno podražile ter imajo nevtalne parobrodne družbe naravnost gorostasne dobičke — do 250% temeljne glavnice.

Hrčki. Oblastvene preiskave po raznih velikih skladiščih so spravile na dan ogromne zaloge živil in drugih potrebščin. Tako je imela samo Živnostenska banka na Dunaju nakopičenih nad 60.000 kg mila, drugod so našli na tisoče kilogramov kave, sladkorja, čokolade itd. Opravičen je sum, da je bilo to blago nakupljeno v svrhu navijanja cen. Vse zaloge so se zaplenile proti lastnikom pa uvedla kazenska preiskava.

Ker je manjkalo masti, si je »zaslužil« do 260 odstotkov. Kot dokaz, kako cene potrebnih življenjskih potrebščin silno rastejo, naj nam bo sodna obravnava, ki se je vršila pri dunajskem prizivnem sodišču proti lastniku podjetja Sigmundu Fischer in njegovemu sinu Arturju Fischer. Sigmund Fischer je lastnik trdnice Schlem in Reiner in trguje z odpadki, ki vsebujejo maščobo. Med decembrom 1914 in februarjem 1915 je kupila trdnica 80.000 kg elaina, odpadkov, ki se dobe pri izdelovanju stearina in se uporablja pri izdelovanju mila. Elain je stal toženca 100 kg 81 K; v začetku ga je prodajal po 87 K, pozneje pa celo po 225 K 100 kg. Loj pa, katerega 100 kg je stal obtoženca 100 K, ga je prodajal po 420 K in tudi pri trgovcu z volneno in kostno maščobo je imela trdnica dobička do 260 odstotkov. Seveda je to, ker je bilo pomanjkanje masti, vplivalo na ceno. Zato je sodni dvor obsodil Sigmunda Fischer na en mesec težke ječe in na 5000 K denarno kazni, njegovega sina Arturja Fischer pa na tri mesece težke ječe in na 1000 kron denarne kazni. Razen tega se je izrekla tudi zaplemba masti.

Najvišje cene za žive prešiče in za prešičje pridelke.

Deželna vlada ukazuje:

Kadar se prodajajo živi prešiči na drugem kraju, kakor na kraju prevzema (iz hleva) se ne smejo zahtevati in plačati višje cene, kakor so spodaj navedene: a) za pitane prešiče s težo od 60 do 90 kg (prešiči za pitanje), kadar se prodajajo pitalcem in živinorejcem za nadaljno vzrejo za 1 kg žive teže 6 K 12 v; b) za pitane prešiče vsake teže, kadar se prodajajo za klanje za 1 kg po običaju Budimpešta-Köbanya 6 K 94 v; c) za pršutnike s težo čez 40 kg, za 1 kg žive teže 4 K 80 vin.

Kadar se prodajajo zaklani prešiči (brez drobovja) v celih ali polovičnih kosih, se ne smejo zahtevati in plačati za 100 kilogramov žive teže višje cene, kakor so spodaj označene: za prešiče brez drobovja, če se prodajajo z glavo in z nogami 700 K; za prešiče brez drobovja, če se prodajajo brez glave in nog 720 K.

Kadar prodaja pridelovalec tistim, ki zopet prodajajo, se za 100 kilogramov čiste teže spodaj navedenih prešičjih pridelkov ne smejo zahtevati in plačati višje cene, kakor so spodaj navedene:

A. Za prirejeno, soljeno, prekajeno, papričirano in poparjeno slanino ter za druge vrstne dezertne slanine:

Za namizno slanino, surovo in soljeno 800 K; za namizno slanino, prekajeno 840

kron za hrbtno slanino in za slanino v kosih, surovo ali soljeno 860 K; za hrbtno slanino in za slanino v kosih, prekajeno, papricirano ali poparjeno 910 K; za dezeretno slanino (mesno slanino) 910 K. Kadar se prodaja kaka druga vrsta masti in slanine, kakor so spredaj navedene, se za 100 kilogramov čiste teže ne sme zahtevati in plačati višja cena kakor 780 K.

B. Za sveže svinjsko meso,
in sicer za stegno, pleče, šinjak 780 K; za karé 860 K; za rebrica in trebušno meso 700 K.

C. Za prekajeno svinjsko meso.
Za gnjat, pleče, šinjak 900 K; za karé 920 K; za rebrica in trebušno meso 800 K. Kadar se prodaja kaka druga vrsta mesa, kakor so pod B in C navedene, se za 100 kilogramov čiste teže svežega mesa ne sme zahtevati in plačati višja cena, kakor 700 K in za prekajeno meso ne več kakor 800 K. V tem paragrafu določene najvišje cene veljajo za dobavo od pridelovalčeve železniške postaje brez omota. Kadar se pošiljajo prešičji pridelki vsake vrste, se sme za omot zahtevati in plačati največ 1 odstotek prodajne cene.

Za prodajo živih in zaklanih prešičev ter prešičjih pridelkov določene najvišje cene se umevajo, ako se prodaja za gotovino na kraju prevzema. Ako se kupnina upa, se smejo terjati čez najvišjo ceno samo obresti, ki ne presegajo obrestne mere meničnega eskompta avstrijsko-ogrske banke, veljavnega ob sklepu kupčije, za več nego 2 odstotka.

Kadar se prodaja v trgovini na drobno, to je kadar se neposredno oddaja porabniku, in sicer če oddaja pridelovalec v množinah do največ 15 kilogramov ali če oddaja tisti, ki zopet prodaja, se za 1 kilogram spodaj navedenih prešičjih pridelkov ne smejo zahtevati in plačati višje cene, kakor so spodaj navedene:

A. Za slanino in svinjsko mast.
Za necvrto surovo mast vsake vrste (tolščo, trebušno mast) in za neprirejeno surovo slanino 8 K 40 v; za scvrto svinjsko mast 9 K 40 v; za namizno slanino, surovo ali soljeno s kožo 8 K 64 v; za namizno slanino, prekajeno s kožo 9 K 12 v; za hrbtno slanino in za slanino v kosih, surovo ali soljeno 9 K 28 v; za hrbtno slanino in za slanino v kosih, prekajeno, papricirano ali poparjeno 9 K 80 v; za dezeretno slanino (mesno slanino) 9 K 80 v. Kadar se prodaja kaka druga vrsta masti ali slanine, kakor so spredaj navedene, se za 1 kilogram ne sme zahtevati in plačati višja cena kakor 8 K 40 v.

B. Za sveže svinjsko meso.
Za stegno, pleče, šinjak 8 K 40 v; za karé 9 K 20 v; za rebrica in trebušno meso 7 K 52 v. Kadar se prodaja sveže meso, se umevajo določene cene, ako se odda neodbrano meso, vendar brez posebnih priklade.

C. Za prekajeno svinjsko meso:
Za gnjat, pleče, šinjak 9 K 72 v, za karé 9 K 88 v, za rebrica in trebušno meso 8 K 60 v. Kadar se prodaja kaka druga vrsta mesa, kakor so spredaj navedene, se za 1 kilogram svežega mesa ne sme zahtevati in plačati višja cena, kakor 7 K 52 v in za prekajeno meso ne več kakor 8 K 60 v.

Za prodajo notranjih delov, dalje glave in parkljev zaklanih prešičev, in sicer tako, ako prodaja pridelovalec tistim, ki

zopet prodajajo, kakor za trgovino na drobno, naj določijo politična okrajna oblastva v svojem območju najvišje cene in naj jih javno razglasé.

Za prodajo klobasarskega blaga bo določila deželna vlada posebej najvišje cene.

Politična okrajna oblastva smejo za svoje območje določiti tudi nižje najvišje cene, kakor so določene v tem ukazu.

Prestopki se bodo kaznovali z denarnimi kaznimi do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev.

Ta ukaz dobi moč dne 24. julija 1916. leta.

Istočasno izgube moč vsi sedaj za trgovino s prešičji pridelki obstoječi, od deželne vlade ali z njenim pooblaščenjem od okrajnih oblastev izdani predpisi o najvišjih cenah.

V vojaško službovanje zopet vpo-
klicana družabnika tvrde **Čuha & Jesih, »Pod Trančo«** vlijudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Naravna

BILINSKA

KI LA VODA

najbogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti „Bilinska“ izvolite vprašati hišnega zdravnika.

Došla je mala partija

kolesnih

plaščev

A. Gorec,

Ljubljana, Mar. Ter. c. 14.

Ortnarska učence

se sprejmeta takoj pri J. Wider.

vrtnar, Selenburgova ulica št. 3.

1702

VINA naprodaj

ima **Lovro Dovrešan**, pošta Zavrče. Štajersko, in sicer: 100 hl starega vina letnika 1911, 1914, in 300 hl letnika 1915 (Fürkenberger) liter po 1 K 60 h do 2 K. Interesente naj se javijo pisмено ali osebno na gornji naslov ali upravo lista pod št. 1716.

Pristno črno dalmatinsko

vino Opollo

oddaja se vsaka množina a K 1.00
Ponudbe prosim na upravnishvo tega lista pod naslovom »Opollo 1719«

Proda se iz proste roke

hiša

z dobro vpeljano gostilno in mesarijo poleg farne cerkve na deželi. Naslov pove uprava tega lista pod št. 1716.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob priliki prebridke izgube našega iskrenoljubljenega očeta, ozir. starega očeta in tasta gospoda

Josipa Martinak-a

c. kr. deželnega sodišča nadsvetnika
v pokoju in viteza Fran Jožefovega reda

tešili na ta ali oni način našo bol ter vsem, ki so spremili ljubega pokojnika na njega zadnji poti, izrekamo našo globokočutečo, srčno zahvalo.

1707

Žalujoči ostali.

Vsem sučustvujočim sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretresujočo vest, da je naš ljubljani sin in brat

ANTON VOLKAR

desetnik in imejitelj bronaste in srebrne hrabrostne svetinje II. razreda

padel dne 2. t. m. na tirolskem bojišču pri gori Monte Dodici v mladeniški dobi 20. let, zadet od sovražne granate.

Pokopan je istotam na skupnem vojaškem pokopališču. Priporočamo ga v blag spomin.

Ljubljana, dne 22. julija 1916.

1706

Žalujoča rodbina Volkar-jeva.

V neizmerni težki boli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš vročeljubljeni, nadvse blagi, nepozabni sin, predobri brat

MIRKO VIDER

abiturijent, enoletni prostovoljec, kadet v rezervi

padel dne 9. julija, zadet od kroglice zavrtnega sovražnika in je v cvetu mladosti izročil svojo plemenito dušo Vsemogočnemu.

Padli junak počiva v skalnatem grobu na 2000 m visoki gori južne Tirolske.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

V LJUBLJANI, dne 22. julija 1916.

Jožko,
brat,

Jožef in Marija Vider,
starši.

Pavla,
Tončka, Milka,
sestre.

Prostovoljna javna dražba

8.485 litrov 10 1/2 % Opollo - vina

se vrši dne 24. t. m. ob 9. uri dopoldne v skladišču na glavnem kolodvoru v Ljubljani. — P. t. interesi se vabijo, da se dražbe udeležijo, ker je vino dobro in se bo dobilo po nizki ceni.

1765

Zahvala.

Ob nenadomestni, tako tragični izgubi našega nad vse ljubljenega, nepozabnega soproga, oziroma očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

IVANA KORBAR

c. kr. finančni komisar

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočustvovanja, da se moremo le tem potom za nje zahvaliti.

Prav posebno zahvalo smo pa dolžni vsem mnogobrojnim udeležencem žalnega spreveda, zlasti gospodom uradnikom, vsem darovateljem krasnih vencev, sl. orožništvu in vojaštvu za trudaljubivo sodelovanje pri reševanju akcij in sploh vsem, ki so nas kakorkoli tolažili ob dneih neizmerne žalosti.

Ljubljana, dne 22. julija 1916.

Žalujoči ostali.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskrenoljubljena mati, stara mati gospa

Marija Žibert

včeraj ob 1/2 12. uri ponoči, po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb nepozabne ranjke se vrši v nedeljo ob 5. uri popoldne iz hiše žalosni Vodmat št. 46 na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

VODMAT pri Ljubljani, dne 22. julija 1916.

Žalujoči ostali.

ORCEVA KOLESA
SO PALE
RAJBOLJA
AGOREC
SPECIJALNA TRGOVINA S
KOLESI in DELI
LJUBLJANA
MARIE TEREZUE CESTA 14
= NOVI SVET = na spr. KOLJEVA

Poštna pomočnica

se sprejme pri c. kr. poštne uradu v bližini Ljubljane. Pismene ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod št. 1680.

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trg. firma **J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko.**

Istotam se sprejmeta

trgovski pomočnik

in učenec

Proda se

1 oliver pisalni stroj,

skoro nov, z mizo, razne skoro nove note za glasovir, knjige, obleka, plašči, itd. Vprašanja v ponedeljek dne 24. julija med 9. in 12. dop. in 2. do 6. uro pop. v Gradištu št. 8, I. stopnjice, III. nadstr. 1710

V trgovino z mešanim blagom se sprejme takoj ali pozneje

kontoristinja in trgovski sotrudnik.

Naslov pove uprava tega lista pod števil. 1714.

Kupi se dobro ohranjeno 1696

žensko kolo

če tudi že rabljeno, s prostim tekom (Frelauf). — Ponudbe naj se pošljejo na naslov „Kolo poštnoizšede Radna“

Dobro ohranjen

Pisalni Stroj

se ceno proda. GRADIŠČE, 15. I. levo.

Na prodaj je lepa 1705

hiša

z vel. sadnim vrtom in vinogradom na solnčni legi tik postaje. Hiša popolnoma nova po največjem sistemu. V njej gostilna in prostor za prodajalno. Krita z eternitom. Cena 20.000 kron. Več se poizve in ogleda pri Fr. Vrčonu, podžupan, Dobravlje št. 28, p. Sv. Križ pri Ajdovščini. Prodaja Fr. Oblak, Puštal, p. Škofljoka.

Posolno visoke cene imajo sedaj mešane

čunje in odpadki sukna

katere kupuje v vsaki množini edina tvrdka **V. Panholzer, Ljubljana, Pražakova ul. 4.**

Pošteno in delavno priprosto deklet, lahko tudi goriška begunka, se sprejme takoj

v službo

v župnišču na deželi. Znati mora poljska dela, kuhati in prati. Ponudbe naj se pošiljajo na upravnishvo „Slovenca“ pod šifro: »Kuharica št. 111«. — 1673.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Isto tako tudi vsako množino raznovrstnih praznih sodov in vreč.

Vsakovrstne

1414

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu **FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu pošta Domžale pri Ljubljani.**

Brez zvišanja cen radi valike zaloge!

Brilev, zelo fina lakovost, takoj vporabna, K 3—, 4—, 5—, 6—. Brivski aparat v eleg. nikeln. ovojju s 6 rezerv. rezili K 6— in K 8—80, v fini kaseti z zrcalom, copičem itd. s 6 rezili K 7—50 in K 12—. Najbolj. l. speciat. jamst. rezila, tucet K 3—60, l. solin. lanstriznik z dvema premikaln. glavniki K 7—50. Pošilja se po povzetju. Pošiljate na vojno pošto proti vpslatvi zneska in K 1— za poštino. Specialna trdka za soliniko jednako blago

A. WEISSBERG, Dunaj II.

Untere Donaustrasse 23/S, odd. IV. Katalogi in engros-ceniki za trgovce zastoj. Zastopniki se iščejo. Slovensko dopisovanje.

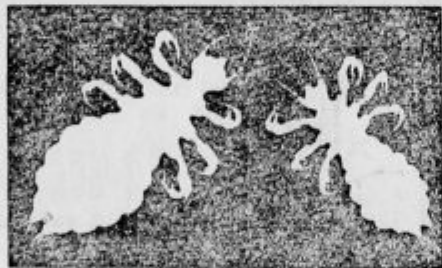

906

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NAJBOLJE OD AVNA NAJSIGURNIJE PORODIČNO PIČE
GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALICNI
KISELI IZVOR

Zaloga v Ljubljani:

A. Šarabon in Julius Elbert.

Neznosne nadloge uši — rešijo vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

Prodaja jih z navodilom po 2 K par:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočvar, lekarna, Vrhnika; J. Koschir („Pri Orlu“), Kamnik. 43

Proda se

hiša (gradič)

v sredi trga ob železnici, na najlepšem prostoru — pripravna za vsako obrt — z dvema velikima vrtoma, velikim gospodarskim poslopjem, veliko njivo in travnikom — pod zelo ugodnimi pogoji. — Natančnejša pojasnila se dobijo pri **Hranilnici in posojilnici v Sevnici, Štajersko.**

Poštena in pridna popolnoma izvežbana

KUHARICA

stara 40 let si išče primerne službe v kakem župnišču. — Pisma se prosijo na naslov: **M. K. Prevoje 42, Lukovica pri Domžalah.**

Prodaja hiše

Prostornata hiša na Poljanskem predmestju z več gospodarskimi poslopji, ki se lahko uporabljajo za skladišča z dvoriščem in sadovnjakom, slednji sposoben za stavbišča, se zaradi družinskih razmer pod ugodnimi pogoji proda. Poizve se pri pospodu **Dr. Otonu Vallent-schag-u, odvetniku v Ljubljani Franca Jožefa cesta št. 5.** 1021

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

K 120

K 120

Kompletna
predtiskarija
v hiši.

Šablona s 16 monogrami, primerna za namizne prte, serviete, žepne robce in vseh vrst perilo se dobiva pri

TONI JAGER

Ljubljana Zidovska ulica 5. Ljubljana
K 120 K 120

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta števil. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predtojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakov stnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za stekla sivo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portaino steklarstvo — Zaloga steklenega in porcelastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Radi izpraznitve komisijske zaloge po starih cenah dokler je kaj zaloge

izredno fino ogrsko vino v steklenicah:

belo: rizling, Leanyka, muškatelec po K 183 za 7/10 steklenico rudeče: „Stierblut“, Szekszardi, Vilanjec po K 193 za 7/10 steklenico

v zabojih po 30 steklenic in se zaračuna zaboj posebej z 1 K od skladišča v Ljubljani. — Naročila na zastopnika 1709

A. Švara, Ljubljana, poslopje Kranjske hranilnice.

Izvirne Mayfarth-ove

zakonito zajamčene

„Herkules“

stiskalnice za grozdje in sadje

Hydr. stiskalnice za grozdje in sadje. Neprekosne!

Mlini za grozdje in sadje.

Naprave za kletarne.

PH. MAYFARTH & Co

tovarna poljedelskih strojev

Dunaj II. Taborstr. 71.

Specialni oddelek za izdelavo stiskalnic za mošt in vino.

Cenik št. 988 zastoj. Zastopniki se iščejo.

! Mehaniki in trgovci s kolesi !

zahtevajte moj najnovejši engros-cenik o kolesih, pnevmatikah in delih. Najcenejši izvoz

A. WEISSBERG,

Dunaj

II., Untere Donaustrasse 23/S, oddelek I. Slovensko dopisovanje.

Vermut vino

najboljše kakovosti se dobi v sodčkih od 56 litrov naprej po primerno nizki ceni pri

M. Rosner & Co.
v Ljubljani.

Pozor! Blago Pozor!

se vsaki dan podražuje!

Prepričajte se,

da pri meni kupite najcenejše: vsakovrstno perilo, čevlje in vse potrebščino za življenje. Se po stari ceni: velika zaloga umetnih svetilk, nagrobnih vencev s travki in napisom, dokler zaloga.

Kat. Widmayer

pri „Solincu“ za vodo.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 34 podružnic, **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in rezerve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsledar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. junija 1916 K 119,818.048.—, 31. decembra 1915 na knjižice in tekoči račun K 268,243.476.—.

Kmetijsko društvo v Vipavi

Ima poleg mašnih vin tudi izvrstnega namiznega belega vina večjo zalogo po 135 kron hekto loco klet, in dober po 150 K. Kdor želi kupiti večjo množino, naj pride pokušati v Vipavo. — Načelstvo.

Vila
Odda se v najem, lepa nova s 3. sobami, kuhinjo in pritliklinami v lepem razglednem kraju blizu železniške postaje Ajdovščina. Pojasnila daje: **RUDOLF TERČELJ** Zapuže pri Ajdovščini.

Iz proste roke se prodaja **HIŠA**
s 5 stanovanji, hlevom za 3 konje, kolnico in 2 kletima. Več se izve Jenkova ul. 14, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja. Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanih koncem leta 1914. K 173.490.838.— Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.752.022.76 V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232.66 Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno koristi obrne do gori imegovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosto. 1439 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

Naznanilo.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se v prihodnjem šolskem letu 1916/17 otvori pouk najbrže samo na oddelkih:

- Strokovna šola za lesno in kameneno kiparstvo;
- Ženska obrtna s strokovnimi šolami za perilo, za obleke in za vezenje;
- Javna risarska in modelirska šola.

Za vstop v oddelka a) in b) se zahteva starost 14 let in dovršena ljudska šola. V oddelku c) je vstop splošno, osobito pa obrtnikom, dovoljen. Pričetek pouka na ostalih oddelkih (mojstrske šole za mehanično-tehnične obrte in za elektrotehniko, stavbno-obrtna šola, mojstrska šola za mizarje, specialni kurzi) je še negotov in bode pozneje objavljen.

V Ljubljani, 15. julija 1916.

C. kr. ravnateljstvo.

Jaz ANA CSILLAG

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rasti brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blešč in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljeni vsa naročila.

Ana Csillag, I. Kohlmarkt 11.

1443

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake

za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine

za žgalno in briljantno

slikanje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132

G. F. Jurásek

vplaševalec glasovirjev
in igravec glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, planin in harmonijev. Ugodna zamena in desetletno jamstvo. Špeciální zavod za vplaševanje tor popravila vseh glasbil. Vplaševalec v »Glasbeni matiči« ter v vseh slovenskih zavodih.

Pozor!

irgouci, kavarnarji i. t. d.

Pozor!

Kava

(kavine konzerve) v kockah (Ena kocka za 1/2 l. kave brez porabe sladkorja.) Poštni zavitek 5 Kg 100 kock stane K 22.— Originalni zaboj 50 Kg 1000 kock znižano K 190.— Pošilja se samo proti predplačilu.

Za poštni zavitek se priloži 40 v. za ovoj. Zastopnik tovarne (kavinih konzerv)

IVAN UREK

Ljubljana 4 Mestni trg 13

Pod zelo ugodnimi pogoji se prodaja

večje posestvo

Isto leži v litijem okraju ter obstoji iz hiše z več gospodarskimi poslopji in okroglo 60 oralov sveta. Pojasnila daje Kmetiska posojilnica ljublj. okolice v Ljubljani.

Semena

za jesensko sejatev kakor: rdečo deteljo, repo, motovilec, špinačo in drugo kakor tudi — ptičjo krmo priporoča —

Sever & Urbanič
Ljubljana.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za poši-

4 3/4 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranjšijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2223 s 16.493 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Bogumil Remec, ravnatelj slov. trg. šole v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Follak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadružne zveze v Ljubljani; Dr. Merhar Alojzij, gimn. veroučitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aloš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avguštin Zajo, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Pouk v vezenju brezplačen.

Cene stalne in solidne.

Za rodbinsko in obrtno rabo najboljši in najpripravnejši so:

Jos. Petelinc-a

„Gritzner“ — šivalni stroji — „Afrana“

šivajo, vezejo, krpajo perilo in nogavice.

Edina tovarniška zaloga v Ljubljani, za vodo, levo, blizu franč. mostu, tretja hiša.

Na največja izbira vseh sistemov in najlepših oprem.

Za c. kr. glavno zalogo tobaka v Ajdovščini se išče za takojšnji nastop paštena in zanesljiva

prodajalka

vešča tudi nemščine.

1681

Dva hlapca

močna, trezna in poštena (eden vjen konj) se, iščeta. — Ponudbe na: F. Dolenz, veletrgovina v Kranju.

10 letna garancija.

Naslov za pisma:
Josip Petelinc
Ljubljana.
Sv. Petra nasip 7.

Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.
Popravila točno in ceno.

izboru se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehladu, reumatizmu, gibu, infuenci, prsi, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitel

Nadomestilo za **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenice kron. — 50, 1 40, 2 —

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetina cesta 5.

Dnevno raspošiljanje.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlota A K 87— za 100 kg brez vreč.**Raprove tropine** v ploščah po 76 K brez vreč A 100 kg.**Olupke sladkorne pese** v balah in vrečah po 50 kg A K 53— za 100 kg brez vreč.**Sladkorno krvno kladjo** po 51— K za 100 kg z vrečama vred.**Poljedelci!** Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, graščico in semensko koruzo za zeleno krmo.**Kmetovalci!** Preskrbite si od Gospodarske zveze kalcija, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— A 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K A 100 kg z vrečo vred.**Odslej prodaja kapičico „Žitvorejci in vojna“** Katoliška Bukvarne.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleve.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri Gospodarski Zvezi.**AMERIKANSKI SLOVENEK**

je prvi slovenski list v Ameriki. — Ustanov. leta 1891. — Stane 15 K letno. — Izhaja v torek in petek v lastnem domu.

1006 N. Chicago St., Joliet, Ill. USA.

Cenjenim rojakom in slavnim denarnim zavodom priporočamo svoj

BANČNI ODDELEK

za pošiljanje denarja na vse kraje in izvrševanje vseh tozadevnih bančnih poslov. —

Vse naše poslovanje je zajamčeno!

Krapina-toplice zdravijo: **protin,** **reumo,** **ischias.**

1069

C. in kr. dvorni založniki

A. ZANKL-SINOV

tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev

Resljeva cesta 1 **LJUBLJANA** Marijin trg 1

priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emajlnih in fasadnih barv, pristnega kranjskega firneža, mavca, prašnega olja za tla, strojnega olja, karbolina, čopičev, steklarskega kleja in vseh drugih v to stroko spadajočih predmetov.

Ceniki na razpolago.

A. & E. Skabernè

Najnovejše bluže za dame

Mestni trg št. 10

Modni salon

Stuchly-Maschke
Ljubljana

Zidovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebnost izbrane

novosti z Dunaja

Priporočila: največjo izbero klobukov za dame in de-kluce kakor tudi bogato za-logo žalnih klobukov.

Popravila točno in vestno.
Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.Solidno blago.
Priznane nizke cene.

643

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkevijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšo.